

Militaire Spectator.

De MILITAIRE SPECTATOR verschijnt maandelijks, in Nos. van 3 vellen druks; zoodat de Jaargang uit 36 vellen druks (behalve de bijvoegsels, die gratis geleverd worden) bestaat, en voor f 6,25, uitgenomen de platen en kaarten, welke afzonderlijk betaald worden, aan de respectieve geabonneerden wordt afgeleverd. Aan de geabonneerden in de Nederlandsche Overzeesche Bezittingen, wordt de Jaargang, uit hoofde van de 40 pCt. rabat voor transport-, assurantie- en commissie-gelden, tegen de betaling van f 8,50 afgeleverd.

Men abonneert zich bij alle Post-Directeuren en Boekhandelaren door het geheele Koninkrijk. Alle inzendingen voor dit Militaire Tijdschrift bestemd, geschieden vrachterij aan de Uitgevers BROESE & COMP. te Breda, of aan den Directeur, den kapitein VAN RIJNEVELD, van de rijdende artillerie, te Breda, met het opschrift: voor den Militairen Spectator.

TOT WEDERZIEN.

Retomber dans la sécurité antérieure quand le danger est passé, serait une faute grave qu'il faut éviter à tout prix: et actuellement qu'il est bien prouvé que les exigences, qu'on a tant reprochées aux militaires, n'étaient que l'expression simple et vrai des besoins nationaux, exposés par ceux qui avaient mission de les constater, il faut que les militaires parlent à leur tour et fassent entendre ce cri du devoir, qui a été longtemps pris pour la voix de l'intérêt personnel, et que l'ignorance ou la mauvaise foi a étouffé si longtemps.

SAIN DE BOIS LE COMTE.

In n°. 12 van den vorigen jaargang, hebben wij de beweegredenen ontwikkeld die ons noopten nogmaals eene proeve te nemen, tot opwekking der belangstelling van het militaire publiek in ons tijdschrift, en wij achten ons verplicht, den uitslag dier poging, bij het einde van dezen jaargang, kenbaar te maken. Die uitslag is niet ongunstig geweest, vooral wanneer wij daarbij in rekening brengen, de steeds meer en meer ingrijpende bezuinigingen op het personeel van het Nederlandsche leger, die op onze onderneming eenen merkbaaren invloed moesten uitoefenen. Ofschoon dan ook de toekomst en het voortdurend bestaan van den *Spectator* wel verre is van verzekerd te zijn, zouden wij echter der waarheid te kort doen, door te zeggen, dat het aantal der geabonneerden in dezelfde evenredigheid als in het voorleden jaar, is afgenomen. De balans opmakende, is het ons gebleken, dat dit jaar slechts eene vermindering van twaalf geabonneerden in rekening moet gebracht worden, zoodat, met de ondersteuning, die Zijne Majesteit de Koning aan de uitgevers heeft doen geworden, deze voor 't minst in staat waren om de onkosten der uitgave te dekken. Vereerende uitnoodigingen, aan ons gerigt, om onzen arbeid, zoo het zijn konde, voor 't minst nog één jaar voort te zetten, hebben ons doen besluiten, den tienden jaargang te openen, en nogmaals het bewijs te leveren, dat onze volharding grooter is, dan de kracht van ontmoediging, waarmede wij voortdurend hebben moeten worstelen.

Er bestaan daarenboven bij ons nog meerdere beweegredenen, om nu vooral onzen werkkring niet te sluiten, en de bres te verlaten, die wij naar vermogen hebben verdedigd. Die bres

toch, is dreigender dan ooit, en weinig is er voorzeker noodig, om haar als geheel bestijgbaar te beschouwen. Immers de reeks van bezuinigingen, in de beide vorige jaren reeds begonnen, is voortgezet tot in de loopende oogenblikken; en aan de *wet der noodzakelykheid*, door onze landsvaderen met *gebiedenden ernst* voorgeschreven, is in ruime mate voldaan. In dien zin beleefde het leger een ongelukkig tijdvak, en het mag niet ontkend worden, dat de onrust, die in het voorleden jaar merkbaar was bij het korps Nederlandsche officieren, geenszins afgenomen is bij de meer doortastende maatregelen, welke door de tweede kamer waren ingeroepen, en die het hoogere militaire bestuur heeft moeten bewerkstelligen. De nieuwe organisatie die het leger heeft ondergaan, levert dan ook in vele punten het bewijs, dat de hierboven bedoelde noodzakelykheid sterker gewerkt heeft, dan de lessen der ervaring, ten opzichte der behoefte en der ingeroepene waarborgen eener krachtige gewapende weërbaarheid. Het hooge militaire bestuur, daartoe geroepen — ja met eene algeheele onteigening van levensbeginselen bedreigd — heeft de bijl moeten grijpen en den ouden stam snoeijen. Dat daarbij hier en daar eene nog frische scheut welligt ontijdig gevallen is, en enkele verouderde sappeloze takken zijn blijven staan, of op nieuw geënt zijn geworden, ligt zoo geheel in den gewonen loop der aardsche zaken, dat dit alleen hem kan verwonderen, die, zonder zijne bliken elders te werpen, zijn levenspad gedachteloos heeft afgewandeld. Dat zulks onrust en bezorgdheid heeft verwekt, is evenmin te verwonderen; en wanneer men zich voor het eerste op den gewonen loop der zaken beroept, dan ook is men verplicht om zulks voor het tweede te erkennen. Stelselmatigheid en stabiliteit zijn alleen in staat om vertrouwen te geven en dat vertrouwen te onderhouden, en zoolang het eene, evenmin als het andere, tijd heeft gehad om zich te doen kennen, zullen er onrust en wantrouwen op de toekomst blijven heerschen. Het leger is uit eenen normalen toestand gerukt, het beleeft — zoo als wij boven reeds zeiden — eene overgangperiode, voortgebracht door den uitgedrukten wil der volksvertegenwoordigers, en dit moet men en zullen wy vooral in het oog houden; terwijl al de nadeelen die daaruit zijn voortgesproten,

en zich nog welligt zullen doen kennen, dáár hunnen oorsprong wedervinden.

De jaarkring dien wij met dit nommer sluiten, is echter niet zonder bemoediging gebleven, en het is billijk dezelve dankbaar te erkennen, daar zij geschikt is om het vertrouwen op de toekomst te herstellen, eene wenschenwaardige emulatie te doen plaats grijpen, en de hoop levendig te houden, dat onderkruiping en personele wrok geene werkkraft hebben en dat zoowel soldaten- als wetenschappelijke verdiensten erkend worden en belooning zullen erlangen. Het wezenlijk vrijzinnig beginsel, waarmede het tegenwoordig hoofd van het hooge militaire bestuur zijnen werkring begonnen heeft, en waardoor de zoogenaamde geheime rapporten deszelfs *odieuse* — als wij dit zoo eens noemen mogen — strekking verloren hebben, heeft eenen waarborg gegeven, die niet te hoog kan geschat worden. De wijziging in het bevorderings-stelsel, mede door dat hoofd geprovoceerd, en door een koninklijk besluit bekrachtigd, was sedert *twintig* jaren *ingeroepen*, door allen die leven en kracht in zich voelden woelen. Diezelfde wijziging was slechts eene navolging van hetgeen bij die legers bestaat, welke — men lette wel — juist de antagonist van dit stelsel gewoon zijn als voorbeeld tot navolging aan te halen, en waarbij de ondervinding heeft geleerd, dat eene *goed begrepene bevordering by keuze*, op alle niet weg te redeneren nadeelen een overwigt van voordeelen heeft. Dat de eerste toepassing van dien maatregel niet in allen deele gelukkig en opwekkend is uitgevallen, is niet weg te redeneren, en dat de publieke opinie daarin het gemis van een vast stelsel heeft doen kennen, niet te wraken; maar ook hier heeft men alleen het kwade willen zien, met voorbijgang van het goede, terwijl men tevens welligt wat al te lichtzinnig de oorzaken dier mistasting buiten overweging heeft gelaten. Nu toch is het hooge militaire bestuur in staat gesteld geworden om de publieke opinie te raadplegen, deszelfs dwaling in te zien, en in het vervolg weder ruimschoots goed te maken. Zonder die mistasting toch, zouden de chefs der korpsen — de eenige die de eerste voorstellen tot het doen eener *keuze* moeten ingeven — het hooge gewigt van dit gedeelte van hunnen werkring, niet *zoo* als thans hebben ingezien, dewijl in den oorsprong op hen moet terugvallen, alles wat de publieke opinie in deze te wraken vindt.

Deze en gene gezigtspunten te ontwikkelen, eene bescheiden, maar tevens vrijmoedige verklaring van den loop der publieke opinie, en zoo het zijn kan, daaraan eene rigting in het welbegrepen belang van koning en vaderland, te geven, dit een en ander kwam ons in de loopende oogenblikken te belangrijk voor, dan dat wij juist *nu* de pen zouden nederleggen. Sedert negen jaren gewoon, onze personele belangen, zonder eenige

compensatie op te offeren, aan die van het leger, willen wij nogmaals het bewijs leveren van onbaatzuchtigheid, terwijl wij, steunende op het bewustzijn van, zoowel ten deze, als in een wetenschappelijk opzigt, het goede te bevorderen, ons nogmaals overgeven aan de vermoedelijke zekerheid, van meer teleurstelling dan opwekking te gemoet te gaan.

Aan het beperkte, maar daarom niet minder keurige getal onzer geabonneerden, die tot nu toe onze pogingen met evenveel volharding als toegevendheid hebben willen ondersteunen, zijn wij oneindig veel verplicht. Gehoor gevende aan de menigvuldige en vereerende aanvragen, zullen wij dan ook bij het eerste nummer van den volgenden jaargang eene lijst onzer geabonneerden voegen.

Breda, 12. Juny 1841.

BIJZONDEREEDEN

BETREFFENDE

HET FRANSCH LEGER EN DE FRANSCH KRIJGS- INRIGTINGEN.

(Vervolg van n°. 11 en slot.)

Van Thionville blijft mij nog over te vermelden, het aldaar door ons bezigtigde *militaire hospitaal*. Nadat onze geleiders ons in een der stads-koffijhuizen zeer vriendschappelijk hadden onthaald, bragten zij ons, over de vrij lange, overdekte houten Moeselbrug, naar het gedeelte der vestingwerken dat tusschen de rivier en een regter arm derzelve, derhalve op een eiland ligt, en waar zich alleen militaire etablissementen: het hospitaal, een ruitersstal, magazijnen, enz. bevinden. Hetgeen wij hier verlangden te zien, werd ons bereidwillig getoond.

Het hospitaal, een gebouw met twee vleugels die een plein daarstellen, 't welk een hoog ijzeren hek van de straat afscheidt, bevat in de gezegde vleugels de woningen der officieren van gezondheid en hospitaal-beambten, terwijl in het hoofdgebouw de ziekenzalen en vertrekken, de apotheek, de keuken en de kapel zijn. Aan de achterzijde van het gebouw is nog een grooter plein, of liever vrije plaats, waar de lichtongestelden en die aan de beterhand zijn, wandelen wanneer zij de vrije lucht moeten genieten. Op de beide pleinen verzamelde zich bij onze komst juist eene lijkstaatsie, voor de begraving van een' sergeant, 't welk voor ons natuurlijk vrij belangrijk was te zien. Vooraf bezochten wij echter nog eene ziekenzaal en eene chirurgijns-woning. De laatste was nagenoeg even zoo als hij ons in Pruissen, maar de eerste welligt niet zoo zindelijk als onze ziekenzalen, schoon zij deze in gemak-

kelijke en geschikte inrigting voor de zieken, niets toefag. Ieder zieke had een goed bed, met zachte haren of wollen matrassen, twee warme dekens en eene voor hem geschikte en zindelijke kleeding. De tinnen en blikken gereedschappen die op, in den vorm van eene plank ingerigte bedleuningen stonden, blonken als een spiegel en waren in overvloed voorhanden. In eene zaal van dertig bedden, lagen infanteristen en kavalleristen ondereen; van de laatstgenoemden waren er verscheidene door hunne paarden gewond. Een grijsbaardige *marchal de logis chef* (opperwachtmeester), die nog onder *Napoleon* gevochten had, lag aan een beenbreuk, ten gevolge van een val van het paard; een trompetter was door zijn paard gebeten geworden, een jager geslagen, nog een paar ruiters hadden andere verwondingen. De manschappen schenen allen met zorg behandeld en verpleegd te worden, en ook de officieren die ons tot geleiders strekten, spraken hen vriendelijk toe.

Toen wij het hospitaal bezigtigd hadden, begaven wij ons naar beneden in het voorportaal, om de godsdienstige plegtigheid te aanschouwen die voor de kist des overledenen plaats had. Drie R. K. geestelijken spraken en lazen overluid de gebruikelijke lijkgebeden. De omstanders, namelijk verscheidene soldaten en hospitaal-beambten, alsmede eenige kinderen, antwoordden of vielen in, al naar het kerkgebruik het voorschreef; de geheele plegtigheid had weinig stichtverwekkends. Middelerwijl had de trein zich gevormd. Vooraan gingen de tambours van het regiment, 16 à 20 man (zonder pijpers), geleid door een' prachtig uitgedoschten tambour-majoor, bij tusschenpozen lange doffe roffels en eenige trommelslagen latende hooren; daarop volgde het korps muzijk (voltallig 27 man sterk), 't welk in het oogvallend veel blikken muzijk-instrumenten, namelijk verscheidene waldhoorns had, doch waarbij wij de anders bij krijgsmuzijk gewone turkse halve manen en bellen misten. De door dit korps uitgevoerde treurmarsch was waardig en zeer harmonisch, en gaf ons gansch geen slechten dunk van de fransche krijgsmuzijk. In twee lange rijen, de straat tusschen zich vrijlatende, volgde de voor de lijkstaatsie gekommandeerde manschap, het geweer in den regter arm dragende, met de bajonet naar den grond gerigt. Een officier marcheerde, met getrokken sabel, aan de spits van de beide rijen; de ringkraag duidde aan dat hij in dienst was en onderscheidde hem van de overige officieren die de lijkstaatsie volgden. Voor de kist droeg een koorknaap het kruisbeeld; de kist zelve werd door zes soldaten gedragen, de slippers van het daarover hangende doodkleed werden gehouden door vier sergeanten en *marchaux de logis* van het garnizoen (infanterie en kavallerie), wier borst met het *croix d'honneur* versierd was. Boven op de kist lag de uniform van den overledene, de chako, de sabel en de handschoenen; het *croix*

d'honneur op de uniform, gaf het bewijs van de krijgsdeugden des verstorvene. Verscheidene officieren en soldaten van beide wapenen volgden de kist, allen in groote tenue, en alzoo, inzonderheid de jagers, er zeer goed uitzierende. Als uiterlijke teekenen van rouw, hadden verscheidene officieren (waarschijnlijk die van de compagnie) een rouwfloers om den arm; al de trommen waren met floers oertogen.

Onze geleiders, de reeds meervermelde kavallerie-officieren, hadden zich verwijderd toen de trein zich in beweging stelde, en kwamen weder in het logement bij ons, juist toen wij gereed stonden om in het rijtuig te stappen. Op onze vraag naar de reden hunner verdwijning en verberging, antwoordden zij ons, dat het hun niet geoorloofd was, zich des middags na 12 uren, nog met de muts en den overrok in het openbaar te vertoonen, en dat zij alzoo, om berisping te ontgaan, den lijkstoet hadden moeten ontwijken. Nu was de beurt aan ons, om ons leedwezen te betuigen, dat zij om onzentwil in ongelegenheid gekomen waren, daar onze nieuwsgierigheid hun den tijd niet gelaten had, om hunne uniform op het gestelde uur naar het dienstvoorschrift te veranderen. Het hieromtrent bestaande voorschrift moet streng, of de etiquette zeer groot zijn, want noch bij den trein, noch op de straat, zagen wij eenen enkelen officier van het regiment jagers die het verzuim had kunnen berispen of aanbrengeu, en evenmin een infanterie-officier van hooger rang, die zijne afkeuring er over had te kennen kunnen geven.

In drie uren tijds reden wij door het bevallige en vruchtbare Moezeldal, over eenen uitmuntenden straatweg, naar Metz. Van welk gewigt deze stad voor Frankrijk is, is algemeen bekend. Met Straatsburg en Rijssel tot de vestingen van den eersten rang des lands behoorende, kan deze stad, ter oorzaak harer ligging, wel als de hoofdwapenplaats tegen Duitschland aangemerkt worden. Op den grooten weg van Parijs naar Meintz, en dus naar het hart van Duitschland, sluit zij dezen weg en gelijktijdig het dal van den Moezel, dus den weg naar Coblentz, en daar zij met de vestingen Thionville, Longwy, Montmedy, Sedan, Rocroy en Givet, alsmede met de vestingen in den Elzas, door groote wegen verbonden is, maakt zij tevens het middenpunt eener verdedigingslinie tegen Duitschland uit, die altijd geducht blijft, al kon zij onze zegevierende legers in de veldtogten van 1814 en 1815 niet tegenhouden.

Hoofdkwartier der derde militaire divisie, zetel eener vereenigde artillerie- en genie-school, en garnizoensplaats van twee regimenten infanterie (het 10de en 16de), van twee regimenten artillerie (het 3de en 7de), van een regiment der genie (het 2de), van eene treinafdeeling en verscheidene afdeelingen artilleriewerklieden, bevat Metz tevens depôts van wapenen, van munitie, kleeding en voor den trein, voor een leger van 100,000 man,

en, bij de werkplaatsen voor artillerie en genie, ook nog ijzergeschutgieterijen en kruidmolens, die met de eerstgenoemde aanhoudend werkzaam zijn, om het arsenaal en de andere depôts te vullen.

De stad ligt aan de beide oevers van den Moezel, en ook op een der eilanden, die door de zijtakken der rivier hier gevormd worden; de haar omgevende vestingwerken zijn dus zeer uitgebreid. Vooreerst heeft men op den linker oever van den Moezel, aan de frontzijde van Thionville, een gebastionneerd bruggenhoofd met voorliggende ravelijnen en natte grachten; voorts op het eiland, eene gebastionneerde omwalling, eindelijk, rondom het voornaamste stadsgedeelte, dat op den rechter oever ligt, weder eene zoodanige omwalling met natte grachten en vooruitliggende forten, onder welke het door *Cormontaigne* gebouwde fort Belle-Croix, dat tusschen de wegen ligt die naar Saarlouis en Straatsburg voeren, het voornaamste is.

Het middengedeelte der vesting, te weten het meervermelde eiland, is door middel van verscheidene hooge en lange steenen bruggen aan de beide andere gedeelten verbonden. Het terrein voor het front van Thionville, dat namelijk 't welk op den linker oever der rivier gelegen is, is volkomen vlak. De hoogten die het dal van den Moezel aan deze zijde begrenzen, en tot omtrent drie vierde uurs bovenwaarts van de stad, bestendig dicht nabij de rivier, voortloopen, verwijderen zich op dat punt zoover van de vesting, dat deze geheel buiten haar bereik ligt en tusschen haar en den Moezel eene vlakke van wel een uur breedte openblijft. Door deze vlakke loopt de weg naar Thionville en naar Luxemburg, aan welken, tot op eerstgenoemde plaats, een groot getal bevallige dorpen en gehuchten zijn gelegen, die de kenmerken van grooten welvaart dragen. Aan de rechter zijde van Metz nadert de dalrand den Moezel zóózeer, dat het aan die zijde gelegene vestinggedeelte en de eigenlijke stad nog gedeeltelijk op zijne hellingen ligt, die echter binnen de vestingwerken nog maar eene flauwe glooiing hebben en dus niet zeer merkbaar zijn. De buitengelegene forten echter, bepaaldelijk Belle-Croix, liggen op de kruin der hoogten en beheerschen dezelve.

Terwijl de vestingwerken van Thionville, 't welk de Franse officieren met wie wij kennis gemaakt hadden, zelve *une place abandonnée* noemden, in den grootstmogelijken staat van verval waren, daar de aardewerken sedert lang hun' eigenlijken vorm geheel verloren hadden, het revêtement er uitzag alsof het ieder oogenblik zou moeten instorten, bevonden de werken van Metz zich zekerlijk in eenen veel beteren toestand, doch moesten nog ver onderdoen voor die van Luxemburg, en konden, met opzigt tot hun uitwendig voorkomen, noch met deze, noch met die van onze zoo goed onderhouden Rijnvestingen vergeleken worden. Op het eiland, onder anderen, lig-

gen aarden werken, die nog slechts een militair oog erkennen kan voor hetgeen zij eenmaal waren en wat zij voorstellen moeten. Ook de wal, die aan de rechter zijde der stad het eiland bestrijkt, had het voorkomen van eenen in verval geraakten langen dijk. Ieder kan er over gaan, zoodat hij ook voor openbare wandelplaats strekt.

In de stad wordt men op de straten en in openbare plaatsen spoedig gewaar dat het garnizoen van Metz zeer talrijk is. In den schouwburg zagen wij ten minste 200 officieren; op de esplanade, een zeer schoon met boomen beplant plein, aan het zuidwestelijk einde der stad, waar de *beau monde* op den middag wandelt, wemelde het van dezelve, en in de stad kwam aan het heën- en weërrennen en marcheren van enkele ruiters en soldaten en van grootere en kleinere troepen-afdeelingen, geen einde.

De artilleristen schenen ons toe het meest uit te blinken; den officieren van dit wapen, alsmede die van het korps der genie, werden dan ook, zooals wij opmerkten, de meeste egards bewezen. De infanterist ging ongemerkt voorbij, in dien zin bijna, als wist hij dat hij in vergelijking van gene niets beteekende. In den schouwburg trok het mijne aandacht, dat de officieren, die aldaar in den over- of in den uniformrok, maar allen met epauletten en sabel, alsmede met den chako verschenen waren, de onder burgers gebruikelijke gewoonte volgden, naar welke het hoofddeksel alleen afgenomen wordt, zoolang het scherm opgehaald is. Zij zaten of stonden in de loges en in het parterre, gedurende de tusschenacten en voor het begin der voorstelling, steeds met den chako op het hoofd, vrij luide gesprekken en een levendig onderhoud, zelfs met personen uit andere loges voerende. Weinig notitie werd er genomen van den divisie-generaal *Achard*, een man van middelmatig gezette gestalte, van een donker en ernstig uitzigt, wiens borst met de ster van het legioen van eer en met eenige andere decoraties prijkte, en die in eene loge nabij het toneel met de officieren van zijnen staf was gezeten. Door eene groote luidruchtigheid en beweging deden zich de kweekelingen van de artillerie- en genie-school, die den *dandy* onder het garnizoen spelen, opmerken. Met der daad zijn zij ook, voor wat het jeugdig en sierlijk voorkomen, het elegant toilet en het bevallig uiterlijk betreft, de opmerkelijkste onder de officieren te Metz. Den chako van zulk een kweekeling zou ik nog op dit oogenblik, onder honderd andere, kennen aan zijnen uiterst slanken of bijna spits toeloopenden vorm, aan den als met geweld naar boven gedreven klep, en aan de fraaigevormde vlam van roode zijde; de wijs waarop hij gedragen wordt heeft ook iets geheel eigenaardigs, iets opzettelijks. Het knevelbaardje dat de bovenlip bedekt, de favori, met zorg om wang en kin geleid, de volle lokken van het donkere geparfumeerde hoofd-

haar, de slanke gestalte, de lange wijduitgespreide volle panden, de nauwe, sierlijk aan het lijf passende pantalons, dit alles verraadt, bij den eersten blik, den *partisan de la jeune France*. Ik zal spoedig gelegenheid hebben, om over de artillerie- en genieschool te Metz en derzelver kweekelingen iets naders te zeggen, maar moet vooraf nog vermelden, aan wiens leiding wij ons in Metz toevertrouwd, en uit welke bronnen de aantekeningen geput zijn, die ik thans weder zal mededeelen.

De kapitein graaf E... van het derde regiment chasseurs, had ons bij den reeds vermelden kapitein van den staf de P... schriftelijk aanbevolen. Wij mogten ons derhalve te Metz van eene even welwillende ontvangst en vriendschappelijk geleide verzekerd achten als te Thionville. De heer P... was nog in negligé, toen wij ons des morgens ten negen ure bij hem aanmeldden. Het duurde echter slechts weinige minuten, of wij zagen hem reeds in volle dienst-uniform voor ons, gereed om ons tot geleider in zijne garnizoensplaats te strekken. Beminnenswaardig en voorkomend, zooals hij zich jegens ons betoonde, bekend met al het plaatselijke, en door zijne betrekking van adjudant des divisie-generaals, gerechtigd om overal toegang te hebben, hadden wij inderdaad geen beteren en aangenamer, en ook geen beter onderrigten geleider dan hem kunnen vinden. Welligt dertig jaren oud, van een zeer bevallig uiterlijk voorkomen en goede maatschappelijke vormen, hadden wij spoedig de goede meening van hem opgevat, dat hij gemeenzaam was met alle takken van militaire wetenschap; met de inrigting van zijn leger en de details van ieder wapen (namelijk van het artillerie- en genie-korps) zeer naauwkeurig bekend, en ook met die van andere legers niet onbekend was. Immers kende hij het eigenlijk wezen onzer legerinrigting even goed als deszelfs vormen, en was zeer belangstellend daaromtrent; slechts in onze militaire administratie, namelijk in het geldelijk beheer en de kleeding der regimenten, was hij niet te huis; het ontbrak hem daartoe aan de noodige boeken en berigten, en mondelinge inlichting had hij daarvan nog niet kunnen bekomen.

Hij bragt ons eerst in het lokaal der artillerie- en genie-school. Dit lokaal, uit een hoofdgebouw, dat naar een paleis gelijkt, en uit verscheiden vleugel- en nevengebouwen bestaande, welke groote voor- of binnenpleinen hebben, bevat vooreerst de woningen voor de officieren en beambten van het instituut, dan de zalen voor de verschillende vakken van onderwijs, de aanzienlijke verzameling van modellen en wapenen, de bibliotheek, het kabinet van naturalien, de zalen voor de bewaring van astronomische en mathematische werktuigen, enz.; eindelijk de zalen voor de practische oefeningen, namelijk de vecht- en exercitie-oefeningen, met alle in het leger gebruikelijke wapenen. De lo-

kaliteit is over het geheel grootsch; de zalen zijn helder en met smaak versierd; de verzamelingen zijn rijk en met oordeel gerangschikt en zamengevoegd. In de wapenzalen vindt men exemplaren van alle tot heden in gebruik geweest zijnde schiet-, houw- en stootwapens, van het geweer met het lontenslot af tot op het percussiegeweer, van het ridderzwaard tot den sierlijk thans ingevoerden officiersdegen, van den hellebaard tot de uhlanenlans. Vele dier wapens hebben eene groote waarde door hunne kunstige bearbeiding en kostbare versieringen. Niet minder rijk is eene andere verzameling, die de modellen op eene verkleinde schaal bevat van alle soorten van zwaar geschut, van uit den oudsten tot op den jongsten tijd, van alle projectielen, alle vaartuigen, alle machines tot het opbeuren en bewegen van zware lasten. Eene andere zaal bevat de modellen der bruggenstelsels van alle tijden, allen even fraai en voortreffelijk bearbeid, weder eene andere houdt fortificatie- en bouwkundige modellen, en neven deze laatste, tot vorming van den esthetischen smaak der kweekelingen, de afgietsels van de beste bekende antieke beelden.

In eene der grootste teekenzalen zagen wij voortreffelijke plan- en fortificatie-teekeningen, en verkregen door dezelve een hoog denkbeeld van dezen tak van onderwijs. Hetgeen wij verder ook nog zagen en hoorden, was geschikt om ons eene groote achting voor dit instituut in te boezemen.

De officieren van de fransche artillerie en van het korps der genie, waren en zijn nog binnen- en buitenlands vermaard, als zeer kundig en praktisch bruikbaar. Zij mogen zich op een groot getal uitstekende generaals beroemen, die uit hun midden zijn voortgekomen, en het wapen waartoe zij behoorden, waarde bijzetteleden. *Napoleon* zelf begon zijne krijgsloopbaan bij de artillerie, en wie kent niet de namen van *Vauban*, *Carnot*, *Montalembert*, *Haxo* en *Bernard*, van *Drouet* en *Neigre*?

Door de schoonste en voortreffelijkste manschap der jaarlijkse ligting aangevuld, door eene met smaak gekozen uniform, tot keurtroep gestempeld, het best bezoldigd, zien de andere wapens voorzeker met afgunst op de *armes spéciales* neder, maar bejegenen hen echter, uithoofde hunner algemeen erkende waarde en voortreffelijkheid, tevens met hooge achting. Geen wonder dus, wanneer een hoog gevoel van eigen waarde ieder officier en soldaat der artillerie en van het genie-korps vervult, en wanneer hun uiterlijk voorkomen den vreemdeling zekeren hoogen dunk geeft.

Alvorens in bijzonderheden te treden over de formatie dezer beide korpsen, over derzelver uniform, enz., zal ik, met opzigt tot de artillerie- en genie-school van Metz, nog opmerken, dat dezelve onder het bestier van eenen *marechal-de-camp* (generaal-majoor) staat, die een kolonel der artillerie als tweeden kommandant neven zich heeft, terwijl aan staf-officieren en ka-

piteins van de beide wapens, de zorg toevertrouwd is over het inwendig dienstbeheer en onderwijs, en dit laatste met onderscheidene professoren en instructeurs deelen.

Het getal kweekelingen bedraagt 100. Zij hebben den rang van sous-lieutenant, maar geen patent, en trekken ieder 1500 franken jaarlijksch traktement. De cursus dien zij moeten bijwonen duurt twee jaren, bij uitzondering somwijlen drie jaren. Alvorens het instituut te verlaten en bij een regiment van het wapen waartoe zij behooren, te worden ingedeeld, moeten zij een streng examen doorstaan.

De uniform der kweekelingen is als volgt: donkerblauwe rok gelijk bij de infanterie, maar met roode biezen afgezette donkerblauwe kraag en opslag, rood pandbezetsel, met goudgeborduurde granaten in de hoeken der panden, eene rij gele knopen, gouden epauletten met de onderscheidingsteekenen van sous-lieutenant, donkerblauwe pantalons met breede roode strepen, degen zonder portépée, hooge chako's met gouden agraffe, roodzijden bal en vlam; daarbenevens donkerblauwe overrokken, zooals de infanterie-officiëren die hebben, en even zulke politie-mutsen.

Thans ga ik over tot de mededeeling van eenige *byzonderheden betreffende de Fransche artillerie*:

Zij is ingedeeld in 14 regimenten, die in het geheel 168 bespannen batterijen, waaronder 52 rijdende, te velde kunnen brengen. De regimenten n°. 1—4, hebben ieder drie rijdende batterijen en negen zoogenoemde gemonteerde (voet-) batterijen. Iedere batterij heeft 6 stukken (8 die der 12ponders), derhalve hebben alle batterijen te zamen 1008 veldstukken.

Behalve hare 12 bespannen batterijen, heeft ieder regiment artillerie nog een regimentsstaf, een peloton *hors rang* (werklieden) en een depôt-kader; met deze heeft het regiment in tijd van vrede eene sterkte van 70 officieren, 1252 onder-officiëren en manschappen, 28 *enfants de troupe* en de regimenten n°. 1—4, 621 paarden (waaronder 81 officiers-paarden), de regimenten n°. 5—14 slechts 585 paarden.

De sterkte van eene rijdende batterij bedraagt in vrede: 1 kapitein-kommandant, 1 tweede kapitein (die niet bereden is en niet mede uitrukt), 1 eerste luitenant, 1 tweede luitenant, 20 bevorderden, 40 kanonniers van de eerste en tweede klasse, 26 ridders van de eerste en tweede klasse, 7 handwerkers, 3 trompetters, 2 *enfants de troupe*; te zamen 4 officieren, 96 onder-officiëren en manschappen en 72 paarden, waaronder 24 trekpaarden (ieder stuk wordt in vrede slechts met vier paarden bespannen). In tijd van oorlog moet de sterkte eener mobiele rijdende batterij gebragt worden op 4 (beredene) officieren, 222 onder-officiëren en 258 paarden.

De sterkte eener gemonteerde batterij (waarbij de bedienings-manschap op den voorwagen en op den daartoe bijzon-

der ingerigten munitie-wagen mederijdt, terwijl de officieren, de onder-officiëren, stukkenrijders en de trompetters bereden zijn) bedraagt in vrede: a) aan *officiëren en manschap*, zooveel als eene rijdende batterij; b) aan *paarden*: 4 officiers-paarden (1 kapitein met 2 paarden en 2 luitenants ieder met 1 paard); 24 trekpaarden (4 paarden voor ieder der 6 stukken geschut), 2 trompetters-paarden en 8 paarden voor bevorderden; te zamen 58 paarden. — In oorlogstijd zou de sterkte eener gemonteerde batterij moeten gebragt worden op 212 onder-officiëren en manschappen en 204 paarden.

Behalve deze 14 regimenten artillerie, bestaan er nog voor het artillerie-voerwezen 6 trein-eskadrons, die in vrede ieder sterk zijn: 12 officiers, 215 onder-officiëren en manschappen en 141 paarden (met inbegrip van 16 officierspaarden), verdeeld in 6 kompagnien. — In tijd van oorlog is ieder dezer kompagnien sterk: 2 officieren, 152 onder-officiëren en manschappen en 210 paarden. Tot de artillerie behooren buitendien nog het bataillon pontonniers (te Straatsburg) en verscheidene kompagnien werklieden.

De uniform en wapening der artillerie is als volgt: donkerblauwe rokken, met even zulke met roode biezen afgezette kragen en roode arm-opslagen (gelijk als de pruisische ublanen), korte panden met rood bezetsel en roode biezen, en in de hoeken vier granaten (bij de officieren zijn deze in goud), franje-epauletten, donkerblauwe broeken met breede roode strepen (zooals de pruisische generaals), hooge, naar boven naauw toeloopende chako's, met rood boordsel en vangsnoren (bij de officiers van goud) en roode wapperende vlam, gele agraffe en kokarde, en daaronder, als eene bijzondere versiering, twee kruislings liggende stukken kanon, met daarboven geplaatsten granaat van geel koper (bij de officiers verguld); witte patroontasch-bandeliers en patroontasschen met dezelfde geelkoperen versiering als op den chako, witte breede sabelkoppel (van voren met een grooten geelkoperen gesp voorzien), om het lijf, en daaraan, bij de rijdende artillerie, de kavallerie-sabel met ijzeren beugel; bij de *artillerie montée*, de korte infanterie-sabel, die het eenig onderscheidend kenmerk tusschen de beide artillerie-soorten is; vrij lange karabijnen met witte riemen, om het geweer over den schouder te hangen voor de *artillerie montée*.

Wat de paarden en de bespanning der artillerie betreft, de eerste hadden eene veel zwaardere en plompere gestalte dan de paarden die wij van het jagerregiment gezien hadden, en waren zoo mogelijk van nog gemeener soort. Voor de stallen van een regiment artillerie, zagen wij ongeveer wel 500 paarden, die juist in de open lucht gepoetst werden. Dik, ruig haar, slechte manen en staarten, lange kootharen en hangbuiken gaven hun meer of min het voorkomen van boeren-

paarden van het gemeenste slag. Op het plein van het arsenaal zagen wij later eenige voorraadwagens met artillerie- en treintrektuigen, en konden daarnaar, met opzigt tot de bespanning, de opmerking maken, dat ook deze met ons materieel niet de minste vergelijking zouden kunnen doorstaan. Zwaar gareel, met van boven hoog uitstekend haam (zooals men die dikwijls bij de gewone vrachtpaarden ziet); slecht uitgedroogd, gedeeltelijk zelfs niet eens zwartgemaakt ledergoed en strengen, die zoo dikwijls zaamgebonden en weeraangeknoopt waren, alsof zij aan eenen huurkoetsier toebehoorden! Daarentegen zag het geschut en de pontons van allerlei aard, die wij in groote hoeveelheid onder afdaken en in bergplaatsen van het arsenaal zagen, er meereendeels nieuw uit, en was dit materieel voortreffelijk, evenals ook de artillerie-handwapenen niets te wenschen overlieten.

Aangaande het korps der genie wonnen wij de volgende berichten in: Er zijn in Frankrijk 5 regimenten genie, die in Arras, Metz en Montpellier garnizoen houden. Ieder regiment bestaat uit een staf, een *peloton hors rang* (handwerklieden), 16 kompagnien (2 mineur- en 14 sappeur-kompagnien) en eene treinkompagnie, voor het transport der vaartuigen en gereedschappen.

De uniform en wapenen dezer regimenten is als volgt: donkerblauwe rok, in vorm aan die der infanterie gelijk, met zwarte fluwelen kraag en opslagen, roode epauletten, roode biezen en pandbezetsel, donkerblauwe pantalons, met roode strepen; ledertuig en wapening als die der infanterie, doch kortere geweren, terwijl ieder soldaat ook eene sabel heeft. De officieren evenzoo, doch in plaats van de infanterie-sabel, hebben zij een degen met sierlijke handgreep, chako met grenadier-afzetsels.

Van de regimenten genie worden, behalve de oefeningen tot het wapen behoorende, ook de infanterie-exercitiën tot op de bataillonsschool, met inbegrip van het tiraileren, gevorderd. Aan het school- en theoretisch onderrigt wordt eene bijzondere zorg besteedt.

Na het bezoek der artillerie- en genieschool, geleidde de kapitein de P... ons naar de kasernen en stallen der artillerie en infanterie, die genoegzaam allen uiterlijk een zeer groot en schoon voorkomen hebben, doch van binnen niet beter gesteld waren dan die wij te Thionville gezien hadden; vervolgens bezochten wij het arsenaal, dat nabij den Moesel, door vestingwerken omgeven, en door deze alzoo geheel van de stad gescheiden is. Op een ruim plein staan verscheidene hooge gebouwen, berg- en werkplaatsen, welke gedeeltelijk den voorraad van wapenen en vaartuigen bevatten, gedeeltelijk tot werkplaatsen verstrekken voor de verschillende afdelingen werklieden die te Metz garnizoen houden. In deze werkplaat-

sen heerschte eene groote bedrijvigheid. Geweermakers, smeden en slotenmakers, wagenmakers en schrijnwerkers, zadelmakers en touwslagers waren in hun beroep werkzaam, even als zulks in onze artillerie-werkplaatsen het geval is. De in de wapenzalen van het arsenaal opgehoopte voorraad was zoodanig gerangschikt, dat men een goed overzicht van het geheel had, en was zelfs met smaak en kunstig geplaatst. Behalve den voor de behoeften van een geheel leger toereikenden voorraad wapenen, zagen wij ook nog wapenverzamelingen van bijna alle Europeesche legers, waarschijnlijk het overschot der zegeteekenen, die men bij den inval der bondgenooten in 1814 en 1815 voor dezen heeft weten te verbergen.

Voor het in goeden stand bewaren van het oorlogsmaterieel wordt eene groote opmerkzaamheid en moeite besteed, en ook hier konden wij ons weder overtuigen van het voortreffelijke materieel der fransche wapenen. De, sedert de invoering van den *sabre poignard*, afgeschafte infanterie-sabel van den voormaligen vorm (die der pruisische linie-infanterie) is thans voor de reserven en de nationale garde bestemd, waarvoor ook eene groote massa geweren opbewaard wordt.

De schietwapenen der kavallerie zijn allen aanmerkelijk langer dan de pruisische; de dragonders hebben namelijk karabijnen van bijna dezelfde lengte als infanterie-geweren. De sabel en pallas der kavallerie hebben beugelgevesten, en de eerste, de sabels namelijk, zijn langer en regter dan onze kavallerie-sabels. De klingen zijn zeer smedig en laten zich goed in de hand gebruiken.

Onder de talloze stukken geschut van allerlei kaliber en vorm, die op het plein neven elkander lagen, trok onze bijzondere opmerkzaamheid, de *Gryppvogel* of de *Rembrandsteen*, gelijk onze geleiders het stuk noemden. Het is hetzelfde reusachtig stuk geschut, hetwelk eens eene merkwaardigheid van Ehrenbreitstein uitmaakte, 't welk — naar het thans nog leesbare opschrift zegt — zijne kogels tot « Andernach, de stad aan den Rijn » konde werpen, en dat in de laatste tien jaren der vorige eeuw, na den val der vesting, door de Franschen werd weggenomen en naar Metz vervoerd. Toen in het jaar 1815 van de zijde van Pruisen op de teruggave van dit merkwaardig aloud stuk geschut werd aangedrongen, en nasporingen er naar werden gedaan, gaf de fransche regering voor, dat hetzelfde niet meer bestond en sedert lang vergoten was; met der daad was het nergens te vinden, want men had het in den Moesel laten zinken, op welks bodem het veilig bewaard bleef tot de vrede gesloten was, en er aan den den Grijpvogel niet meer gedacht werd.

De opzigter van het arsenaal, die de lokalen voor ons opende en liet bezigtigen, had bij de garde-artillerie van Napoleon van het jaar 1805 af gediend, had de veldtogten van de jaren

1806 en 1807 tegen Pruisen medegemaakt, later in Oostenrijk, daarna in Spanje, in Rusland en vervolgens weder in Duitschland gevochten, en moest dus wel rijk in herinneringen zijn. Hoe spraakzaam hij ook was, en hoeveel hij van zijn wedervaren in Duitschland en Pruisen te verhalen had, verreed hij toch, ten onzen gevalle, den naam des keizers te noemen, alsof hij vreesde ons gevoel daardoor te kwetsen. Dezelfde opmerking maakten wij ook ten aanzien van de officieren, als die slechts dan zich omtrent den keizer en zijne overwinningen in Duitschland uitlieten, wanneer wij zelve er aanleiding toe gaven, doch daarbij ook dan nog eene groote omzigtigheid en weêrhouding in acht namen.

Van het arsenaal begaven wij ons naar de zoogenoemde *polygoon*, de *schietoefenplaats* der artillerie, op den regter oever van den Moezel, buiten de vesting gelegen.

De heer P... geleidde ons derwaarts, omdat wij hem den wensch te kennen gegeven hadden, van de schietoefeningen eens bij te wonen, welke door een bataillon van het 16de regiment linietroepen, dien dag aldaar gehouden werden. Deze schietoefeningen waren thans in alle garnizoensplaatsen van het rijk waar infanterie lag, bevolen geworden, met oogmerk om de bij het leger nieuw in te voerene percussie-geweren naauwkeurig te leeren kennen, met opzigt, namelijk, tot de ontbranding en de doelmatigheid der patronen, van welke ik hierboven gesproken heb; tevens moesten daarbij ook nog vergelijkingen in het groot tusschen de nieuwe en oude geweren bewerkstelligd worden. Zoodanig was althans hier het geval, want er schoten gelijktijdig twee grootere afdeelingen (divisies, ieder van twee kompagnien) neven elkander, in dier voege namelijk, dat de eene afdeeling met nieuwe, de andere met steenslotgeweren vuurde. Een majoor had het bestier over deze oefeningen, en stond aan het hoofd der commissie van onderzoek, die, behalve hem, nog bestond uit een kapitein, een luitenant en een geweermaker, en die met groote naauwkeurigheid hunne opmerkingen over elk geweer in een daartoe strekkend boek opteekenden. De beide schietende afdeelingen stonden omtrent 100 passen van elkander, maar op dezelfde lijn. De afstand waarop geschoten werd bedroeg 150 passen. De voor tamelijk hooge, maar gedaantelooze kogelvangens geplaatste papieren schijven, vormden regelmatige vierhoeken, op welke een middenpunt van zekere grootte was afgeteekend. De afdeelingen stonden in kolonnen, waarvan de gelederen acht passen geopend waren; bij ieder gelid was een onder-officier, die de orde handhaven moest, aan welke de aanwezende officieren zich weinig lieten gelegen liggen. Er werd veel en vrij luid in de gelederen gepraat, en het door den majoor den manschappen eenige malen toegeroepene: *Silence! vous n'êtes pas à la foire!* vond niet onvoorwaardelijk gehoor. Degeen wiens beurt het was om te schieten, werd door den officier

die het boek hield, vóór geroepen, nadat vooraf het geheele gelid geladen had. De lading geschiedde snel en naauwkeurig; het opzetten der zundkapjes kostte weinig moeite, of bijzondere opmerkzaamheid en behendigheid; het ging als van zelf. Bij het schieten hield ieder van de manschappen zich rustig en nam eene militaire houding aan; men dacht er echter niet aan, om na te gaan of er goed of slecht geschoten werd, dewijl de treffers niet werden aangeteekend, maar slechts aan het einde van de oefening gezamenlijk werden geteld. Men zeide ons, dat de voorname bedoeling bij deze proeven slechts was, om de gebreken te ontdekken, die nog 't zij aan de geweren, 't zij aan de munitie mogten zijn overgebleven. Hadden deze proeven met der daad geen ander doel, dan konden hare resultaten voorzeker uitstekend genoemd worden, want zoolang wij bij dezelve tegenwoordig waren, namelijk gedurende bijna een uur, weigerde slechts een percussie-geweer, en wel, zoo ik mij goed herinner, ter oorzaak van een bedorven of slecht zundkapje; van de steenslotgeweren weigerden daarentegen verscheidene. — Schiethuizen, tenten, schietposten en dergelijke, waren op het gansche plein niet te zien. De oefening had als in het open veld plaats; de soldaat was gekleed in den capot, met chako op, ledergoed en patroontasch om; de officiers in den overrok, met epauletten en chako.

De jegens ons zeer opmerkbare en beleefde majoor, vergunde dat wij door de gelederen gingen en het materieel naauwkeurig in oogenschouw namen; ook liet hij, ten onzen gevalle, een gelid verscheidene malen de lading uitvoeren, om ons de handeling der manschappen bij deze beweging te doen zien; een sergeant voerde daarbij het kommando. Het ledergoed der manschappen kwam ons zeer week en dun voor, vooral waren de met was zwartgemaakte patroontaschdeksels zoo zwak, dat zij naar mijn gevoelen de munitie, bij zwaren stortregen, niet genoeg beveiligen kunnen, vooral wanneer de was losgelaten heeft, en de soldaat, gelijk in den oorlog zoo dikwijls het geval is, de gelegenheid niet heeft gehad om de tasch op nieuw in de was te zetten.

De alhier aanwezende officieren wisten reeds dat ook in ons leger de percussie-geweren werden ingevoerd. Zij hadden gaarne onze wijze van lading dezer geweren vernomen, doch wij konden hunnen wensch niet bevredigen, dewijls toenmaals desaangaande nog niets officieels was vastgesteld.

Belangrijk schenen hun echter de bijzonderheden, die wij hun mededeelden opzigtelijk onze jager- en scherpschuttersafdeelingen, nadat zij ons verhaald hadden van de te Vincennes opgerigte *jager- (tirailleur-) kompagnien* van *Houdetot*. Deze troep gaat in Frankrijk door, voor het *non plus ultra* van ligte infanterie. Wij hoorden op verscheidene plaatsen en altijd met bijzonderen nadruk er van spreken.

Toen wij in de stad teruggekeerd waren, hadden wij gelegenheid op de esplanade eenige kompagnien van het 10de regiment infanterie te zien exerceren en tiraileren.

Van de *exercitien* zal ik slechts de marschbewegingen die wij zagen uitvoeren, vermelden, daar ik mij vroeger (bij het verhaal van het te Thionville geziene) reeds breedvoerig uitgelaten heb over de stelling, rangschikking, de handgrepen en de verschillende vuren der infanterie. De gewone pas is van 120 elke minuut; de *pas d'attaque* stijgt tot 150. De soldaat marcheert met kromme knien, zet terstond den voet ligt op den grond en behoudt daarbij eene zachte voeling aan den nevenman. Op de rigting wordt niet zeer streng gelet; men is te vreden wanneer men slechts geene golvingen in de gelederen ziet. Op eene vaste en gelijke houding van het hoofd wordt geen acht geslagen, zoodat ieder, gedurende den gang, naar goedvinden regts of links ziet; ook aan eene gelijke houding van het geweer hecht men weinig waarde; evenzeer wordt met onverschilligheid over het hoofd gezien de zoo dikwijls plaats hebbende willekeurige beweging van de regter hand naar het geweer, den chako of het een of ander gedeelte der pakkaasje. Deze ongedwongenheid ontaardt echter niet in wanordelijkheid; de massa behoudt een regt krijgshaftig voorkomen; ook ontbreekt dit nimmer op het appel, al veroorlooft zich deze of gene te fluisteren, of al wordt er met de geweren gekletterd.

Omtrent het *tiraileren*, waarin zich juist eene der afdeelingen oefende, merk ik het volgende aan: ofschoon de voltigeur-kompagnien bijzonder voor het verstrooide gevecht bestemd zijn, worden toch ook de andere kompagnien daarin geoefend, en wel met zooveel te beter gevolg, als de fransche soldaat voor dit gedeelte der krijgsmacht eene bijzondere geschiktheid heeft. De formatie voor het tiraileren is geheel anders dan bij ons. Wordt de voltigeur-kompagnie alléén voorwaarts van het bataillon gekommandeerd, om eene tirailleurlinie te vormen, dan zwermt het eerste en tweede gelid uit, terwijl het derde als soutien van het eerste en tweede blijft staan. Is gezegde kompagnie niet genoegzaam, dan beveelt de bataillons-chef, al naar de omstandigheden en de behoefte zijn, twee, drie tot vijf pelotons (het maximum) uit te zwermen, en behoudt het overschot in reserve. In dit geval formeren de derde gelederen der uitgezwernde pelotons in dier voege de soutiens der vuurlinie, dat zij uit elke twee pelotons een peloton vormen, hetwelk zich dan tusschen de vuurlinie en de reserve plaatst (150 passen van ieder verwijderd). Op het kommando *halt!* voor de tirailleurs, rukt het tweede gelid derzelve in het eerste (de achterman twee passen links van den voorman), en maakt dan de geheele vuurlinie slechts één gelid uit. De afstand der rotten van elkander bedraagt 10, ten hoogste 15

passen. Zoo ver de stem reikt, wordt de tirailleurlinie door deze gekommandeerd; is de stem ontoereikend en moet er snel eene beweging uitgevoerd worden, dan maakt men van eenige weinige trommel- en hoornsignalen gebruik. De kommando's zijn voor het tiraileren, even als voor het exerceren zeer lang; lange waarschuwings-kommando's gaan even langwijlige uitvoerings-kommando's vooraf.

De fransche soldaat is bij uitstek gevat in het ontdekken en voordeel trekken van dekkende voorwerpen, gelijk in het algemeen zijne groote behendigheid en natuurlijke vlugheid, nergens meer uitblinkt dan in het verstrooide gevecht. In het zeker schieten is hij echter nog verre van uit te munten, gelijk de ondervinding zulks bewezen heeft.

Hiermede eindigen mijne uit Metz opgezamelde herinneringen van krijgswetenschappelijken aard en de daarvan gemaakte aantekeningen. Zoo ik daarbij nog geene gelegenheid vond, om over den toon die onder de officieren heerscht, te spreken, over hunne stemming, hun onderling verkeer en hunne betrekking en gedrag jegens de andere standen, wil ik aan het slot van mijn verhaal dit verzuim vergoeden, en zulks doen, door bij de beschrijving van de ontvangst, ons bij onze terugreis naar Thionville, door de officieren van het garnizoen aldaar aangedaan, die bijzonderheden van het onderhoud te vermelden, welke daaromtrent opheldering kunnen geven.

Reeds bij onze afreis naar Metz, hadden wij den baron de B... moeten beloven, na onze terugkomst van daar, eenige uren te Thionville, in den gezelligen kring der officieren van zijn regiment door te brengen. Toen wij nu op onze terugreis naar L..., weder in de gezegde vesting kwamen, kwam de baron ons reeds aan de poort te gemoet, met de uitnodiging om met hem het ontbijt aan de officierstafel te nemen. Op de markt zagen wij ons door omstreeks tien à twaalf jagerofficieren, kapiteins en luitenants, die onze komst aldaar afgewacht hadden, omgeven, werden vriendschappelijk als kameraden begroet, en nadat voor stalling van paarden en wagen gezorgd was, naar het lokaal geleid, waar het korps officieren zich dagelijks tweemaal voor den disch vereenigt: des voormiddags tusschen 11 en 12 uren, voor het zoogenoemde tweede ontbijt, en des namiddags tusschen 5 en 6 uren voor het middagmaal. De heer d'A..., luitenant van den generalen staf, die zijnen tweejarigen dienstcursus bij het derde regiment jagers te paard maakte, had de honneurs van de tafel op zich genomen. Hij wees ieder zijne plaats aan, en oefende in 't algemeen eene blijkbare meerderheid over het geheele gezelschap uit; zijne hoogere wetenschappelijke vorming gaf hem dit overwigt. Als een bewijs van goeden tact mogten wij houden, dat hij aan den disch ons slechts dezulke zijner kameraden tot naburen gaf, die zich bijzonder door goede manieren en fijne

beschaving onderscheidde, terwijl de oudere officieren, die na vijftien- of twintigjarigen dienstdienst in den onder-officiersrang, de sous-lieutenants-epauletten bekomen hadden, ver van ons af geplaatst werden. Hun werd daardoor de verlegenheid bespaard, dat den vreemdeling het een of ander bij hen bestaand gebrek aan maatschappelijke vormen bleek, terwijl wij het voordeel hadden van een zeer belangrijk onderhoud met jonge lieden, die even gemeenzaam waren met de binnen- en buitenlandsche betrekkingen van hun vaderland, als met de gesteldheid van het leger, en over beiden onweerdhouden en openhartig spraken. Terwijl ik mij hun onderhoud met genoegen herinner, en onder hen, behalve den luitenant *d'A...*, den graaf *E...* (kapitein) en *M...* (2de luitenant) noem, die zich bijzonder voorkomend toonden, zou ik onbillijk handelen, indien ik niet vermeldde, hoe ook de gezegde grijze veteranen, door welgemeende opmerkzaamheid, in de algemeene bemoeijng deelden om ons eenige aangename uren te doen slijten. Onder hen noem ik vooral den 2^{den} luitenant *K...*, een Elzasser, die in zijnen tongval, welke aan den Zwabischen zoo zeer verwant is, doch bij hem, uit hoofde van het sedert jaren niet meer gebruiken, niet regt vlotte, zich in een onderhoud met ons in het duitsch inliet, voorzeker in de goede meening dat zijne, hoewel uiterst harde duitsche tong, ons aangenermer zou zijn dan de fransche; zijn gezellig verkeer, even als dat der andere officieren van gelijke afkomst, was overigens volstrekt niet onbehaaglijk; zij hadden alle het *savoir vivre* en die losse manieren, aan welke men overal terstond den Franschman erkent.

Het hoofdonderwerp van het gesprek was de oorlogsverklaring van *Abd-el-kader*, die juist bekend geworden was. De deelneming in het lot der eerste slagtoffers van den « heiligen oorlog » was even algemeen, als de verbittering tegen den wreeden vijand en tegelijk tegen de regering, « die door halve en verkeerde maatregelen, reeds zoovele van Frankrijks kinderen had doen omkomen, » en « met onbegrijpelijke kortzigtigheid » het gezegd stamhoofd het zwaard had in handen gelaten, dat hij thans voor eenen woedenden kampstrijd ophief. « Engeland had, naar allen eenparig meenden, de handen mede in het spel, en misgunde Frankrijk de bezittingen in Afrika; het zou zóólang allerlei kuiperijen in het werk stellen tot van het bezit werd afgezien, en — de bezittingen in deszelfs handen waren. Ofschoon Frankrijk en Engeland nu reeds sedert verscheidene jaren door bondgenootschap waren bevriend, mogt toch geen Franschman den Engelschman vertrouwen; men moest nog, even als vroeger, alles wat Engelsch was en heette, haat toedragen; het gezegde bondgenootschap was niets anders dan eene door de staatkunde bevolen noodzakelijkheid.

De wensch om aan de ophanden expeditie deel te kunnen

nemen was algemeen; verscheiden officieren verklaarden dat zij om de vergunning daartoe dringend aanzoek zouden doen. Het reeds tot den marsch naar Algiers gedesigneerde troepengedeelte (namelijk eene afdeeling genietroepen in het naburige Metz) werd benijd, alhoewel niemand de moeite en inspanningen, alsmede de gevaren, aan eenen veldtogt in Afrika verbonden, zocht te verbergen. Ongaarne zou men zien, dat een deel der manschappen en paarden, gelijk zulks reeds vroeger in dergelijke gevallen had plaats gehad, naar de kavallerie-regimenten in Afrika gezonden werd. « Door dezen maatregel » — werd er gezegd — « verliest elk eskadron 20 à 25 zijner beste ruiters en paarden, de keur van den troep, terwijl, helaas! de middelen ontbreken om dit verlies terstond weder te vergoeden. » Nu volgde het verhaal van een aantal bijzonderheden uit de vroegere veldtogten in dit *maudit pays*, verhalen die schrikverwekkend waren, wanneer zij de wreedheden betroffen welke de fanatieke vijand zich jegens zijne gevangenen veroorloofde. « Slechts het geschreeuw van waanwijze advocaten en de declamatiën van onwetende philantropen hadden de regering tot het aannemen van een zacht en verschoonend stelsel gebragt; had men te regter tijd den vijand zijne wreedheden betaald gezet, en ze met gelijke munt betaald, dan zou Frankrijk den dood van zoo menigen braven niet te betreuren hebben. » In dergelijken zin drukte het geheele gezelschap zich uit, hetwelk door krijgsgesprekken en gedachten allengs sterk opgewonden, zijne gasten blijken gaf van beginsels en gevoelens, waarop het fransche leger niet dan trotsch kan zijn.

Eene goede meening kregen wij van den dienstijver en het pligtbesef der fransche officieren, toen wij binnen het tijdsverloop van twee à drie uren, verscheidene onzer gasten « de tafel en hunne vrienden, » verlaten zagen, ter vervulling der dienstplichten die hen voor een half of heel uur, of langer, in de rijbaan, in de kaserne of elders riepen. Andere kwamen van daar terug en namen de opene plaatsen in. Ieder wilde aan het kameraadschappelijk feestmaal deelnemen, maar geen hunner daarvoor de dienst verzuimen die tusschentijds inviel.

De gedurende den disch gebragte toosten, betroffen gedeeltelijk de aanwezende gasten, deels officieren van het L....r garnizoen, die bij gelegenheid van een dergelijk bezoek, met onze gastheeren kennis gemaakt hadden; deels betroffen zij den aanzittenden nevenman, in wiens vriendschap men zich wederkeerig aanbeval.

Na het verlaten van de tafel, begaf men zich naar het, door ons reeds vermeldde, eerste koffijhuis van Thionville. Wij vonden daar eenige officieren der infanterie, een' kapitein van het regiment jagers, die niet met ons gegeten had, en een

aide-chirurgien, die zich met verlof van een te Rijssel garnizoen houdend regiment alhier bevond. Beide de laatstgenoemden hadden in Afrika gediend; de kapitein met zooveel onderscheiding dat hij zijne epauletten er aan te danken had. De Afrikasche zoon had zijne tint bruin gekleurd; de inspanningen en ontberingen op zoo menigen krijgstogt ondervonden, hadden diepe voren in zijn gelaat geploegd, maar uit zijne oogen straalden stoutheid en moed, zijn mond teekende vastheid en koelen ernst; zijn geheele voorkomen had het type van eenen echten, met den oorlog gemeenzamen soldaat.

De andere, de aide-chirurgien, even bruin gekleurd als voormelde kapitein en slechts uit dien hoofde hem gelijkende, hief luide klagten aan over het « afschuwelijke leven » in Algerie, en zwoer hij hoog en laag, dat hij zijne demissie zou nemen, indien men hem nogmaals derwaarts wilde zenden. Onze gastheeren namen hem, benevens den gezegden kapitein en de aanwezende officieren mede in den kring op, waar nu spoedig het onderhoud over den aanstaanden veldtogt tegen *Abdel-kader*, weder even algemeen werd, als de strijdlust het was. Hoe benijdenswaardig schenen zij ons allen toe, die thans, hoewel nog verwijderd, echter het uitzigt en de gelegenheid hadden tot den oorlog of tot krijgsbedrijvigheid!

Met de infanterie-officieren werd spoedig een gesprek aangeknoopt over het nieuwe wapen, het percussie-geweer, waarvoor zij, en met reden, zeer ingenomen waren. Toen wij slechts even den wensch lieten blijken om in het bezit van eenige der nieuwe soort van patronen te geraken, ijfde een kapitein naar de vrij ver van daar gelegene kazerne, bracht er van iedere soort een groot getal mede, en deelde ze met groote vriendelijkheid onder ons uit. Deze officier droeg behalve het *croix d'honneur*, nog een Spaansch eereteken van den veldtogt van 1825, voor de bestorming namelijk van het Trocadero, waaraan hij een roemrijk aandeel had genomen.

Het viel ons in het oog, dat geen van de officieren die zich in het koffijhuis bevonden, zich met een burger in een gesprek of spel inliet, schoon er een aantal tafeltjes met spelers bezet waren. Toen ik mijn' buurman, een jong officier van het regiment jagers, mijne verwondering daarover betuigde, antwoordde hij mij ongeveer het volgende: « Ons gouvernement ziet niet gaarne dat burgers zich met soldaten vermengen; het is om die reden dat de troepen zoo dikwijls van garnizoen veranderen; dat het 5de regiment jagers bijv., sedert het jaar 1850, reeds zijn twaalfde garnizoensplaats heeft. Officieren en soldaten worden daardoor verhinderd met hen lieden kennis te maken. Wanneer toeval of bijzondere omstandigheden het niet medebrengen, trouwt niemand. Wij leven en blijven onder ons en *camerades*; wij zijn niet op hen gesteld; *nous n'aimons pas ces gens qui font les révolutions*.

Ik wil niet ontveinzen dat het ons leed deed van zulke vriendelijke menschen te moeten scheiden; zij geleidden ons tot aan de poort; en toen wij te La Grange, den laatsten blik op het gastvrije Thionville wierpen, scheen uit den groep der ons naogende officieren, het wuiven der witte zakdoeken ons nog den laatsten afscheidgroet toe te wenken. (B.)

VUURWERKERIJ.

NADERE ONTWIKKELING VAN HET MEIJERSCHE STELSEL.

(Vervolg van n°. 10.)

De drijfsassen.

De uitkomsten onzer proefnemingen met de *spuitsassen*, heeft ons den weg leeren kennen, om de kracht der sasmengsels, welke *Meyer* meer bepaald voor loopend en draaijend werk bestemd had, te begrooten. In de eerste plaats konden wij aannemen dat de *spuitsassen*, zoo als wij ze hadden toe bereid (zie n°. 10) voor alle gevallen voor het draaijende werk konden dienen, doch dat de laatste geenszins voor pijlen kunnen gebruikt worden. De deswege genomen proeven, bevestigden dit vermoeden. Met de afmetingen en keelopeningen der hulsen voor de spuitsassen bestemd, voldeden deze sassen uitnemend bij raderwerk, vooral die met de bijmenging van kool, zaagmeel of boetweit-doppen, wanneer men het binnenwerk der raders door kleurend zundervuur afwisselend verlicht, om alsdan voor de laatste hulsen de Chinesche of brillante spuitassen aan te wenden.

Bij het beproeven voor het eerste mengsel der drijfsassen, en wèl dat van 70 meelpulver en 50 salpeterzwavel, ontwaarden wij hetzelfde verschijnsel als bij de spuitsassen, namelijk dat de hulsen even onder de leemschijf doorbrandeden; — wij moesten dus hier hetzelfde middel aanwenden, om de hitte van het ontwikkelde gas te temperen, door bijmenging van metalen, kolen of zaagmeel. Wij waren alzoo bemoeid om weder eene normale drijfsas voor alle soorten van hulsen geschikt, te bemiddelen. Na eene reeks van proeven vonden wij:

1°. Dat voor raderwerk, waarbij slechts eene huls te gelijk brandt, de spuitsassen met de verschillende bijmengsels het beste voldeden.

2°. Dat de bovenbedoelde sassen voor groote raders, waarbij twee hulsen tegenover elkander branden, te snelle, ja te wilde omwentelingen voortbragten, waardoor bij de brillant-sassen, de metaal-deelen spoedig aan de verzurende werking van den vuurstraal onttrokken werden en alzoo geenszins de verlangde

schitterende werking voortbragten. Het navolgende mengsel voldeed in dit opzigt beter aan de bedoeling, te weten:

- 0,70 Meelpulver.
- 0,50 Salpeterzwavel.
- 0,20 Gestampt ijzer, of een van de andere genoemde metalen zelfstandigheden.

Of wel voor gewoon vuur:

- 0,70 Meelpulver.
- 0,50 Salpeter-zwavel.
- 0,02 Grove } Houtskolen of boekweiddoppen.
- 0,02 Fijne }

Alzoo voor de eerste $\frac{1}{5}$ en voor de tweede $\frac{2}{5}$ bijmengsel.

Voor lichtere soort van raders, namelijk de zoodanige, waarbij het moment van traagte gemakkelijker overwonnen kan worden, en waarbij eene geringere wrijving plaats heeft, voldeed de navolgende verhouding nog beter aan het voorgestelde doel, te weten:

- 0,67 Meelpulver.
- 0,55 Salpeterzwavel.
- 0,20 Gestampt ijzer, of een van de andere genoemde metalen zelfstandigheden.

Of wel voor gewoon vuur:

- 0,67 Meelpulver.
- 0,55 Salpeterzwavel.
- 0,02 Grove } Houtskolen of boekweiddoppen.
- 0,02 Fijne }

De bijmengsels voor de laatste, alzoo in dezelfde verhouding als bij de eerste te nemen.

De houtskolen en de boekweiddoppen geven aan den vuurstraal eene donkere roodachtige schakering. Verlangt men eenen helderen witten vuurstraal, dan voldoet het geprepareerde zaagmeel uitmuntend, in de navolgende verhouding:

- 0,67 Meelpulver.
- 0,55 Salpeterzwavel.
- 0,04 Zaagmeel;

of wel

- 0,67 Meelpulver.
- 0,55 Salpeterzwavel.
- 0,02 Zaagmeel.
- 0,02 Gestampt glas.

Voor het draaijende lustvuurwerk zal men alzoo de serie der *grondsassen* met twee soorten vermeerderd zien; die, in groote hoeveelheden vervaardigd, in de laboratoriums kunnen bewaard worden, geëtiquetteerd met: *dryfsas n°. 1* (70 meelpulver en 50 salpeterzwavel), en *dryfsas n°. 2* (67 meelpulver en 55 salpeterzwavel), om ze naar believen met eene vonk- of kleurgevende zelfstandigheid te mengen en voor alle soorten van raderwerk te bezigen.

De dikte der hulswanden en de afmetingen der keelopeningen, bij de spuitsassen beproefd, hebben wij voor de verschillende soorten van raderwerk behouden; doch de lengte der hulsen varieerde, naar de afmetingen der raders, in diervoege namelijk, dat zij nimmer de bij de spuitsassen aangenomene lengte overschreden.

Bij het bezigen der *spuitsassen* voor raderwerken, is tevens dezelfde wijze van het slaan der hulsen behouden, evenzoo bij de aanwending der drijfsas n°. 1, namelijk met den gebruikelijken slager van 2 w voor de hulsen van 1 w , en evenzoo de kleinere kalibers met eenen slager, bestemd voor een onmiddellijk hooger kaliber.

De menging van de drijfsassen heeft, even als die voor de *spuitsassen*, en in het algemeen voor al de andere series, plaats gehad in een mengtrommel, gedurende drie uren, met 60 omwentelingen in de minuut.

De hierboven bedoelde drijfsassen zijn voor pijlen onbruikbaar, want reeds bij de eerste proeven, sprongen $\frac{3}{4}$ der pijlen, voor dat zij den spijker verlaten hadden. De laatste verhouding van de tweede serie, namelijk die van 60 meelpulver en 40 salpeterzwavel voldeed evenmin, zoodat wij bij deze verhouding $\frac{1}{5}$ kolen moesten voegen, zelfs voor de pijlen van $\frac{1}{2}$ w . Zij verlaten daarenboven uiterst snel den spijker, lichten sterk, maar hebben geen grooten vuurstraal, en missen dat statig versnellend opstijgen, 't welk men met de bij ons te lande gebruikelijke pijlsas (van *Sesseler*) verkrijgt. De pijlen met de eerstbedoelde sas geslagen, bereiken, uithoofde hunner grootere aanvankelijke snelheid, oogschijnlijk eene grootere hoogte; wanneer echter de gewone pijlsas (van *Sesseler*) op de Engelsche manier, d. i. met koperen stampers en zware slaggers, krachtig in-eengedrukt wordt, dan staat zij ook daarin niet bij die van *Meyer* ten achteren.

Na vele proeven genomen te hebben, ter opsporing eener normale *pylsas* volgens het Meijersche stelsel, is het ons voorgekomen, dat voor pijlen van 1 w en daarboven:

- 0,60 Meelpulver.
- 0,40 Salpeterzwavel.
- 0,50 Kolen (als bijmengsel); en

voor pijlen van $\frac{1}{2}$ w en daar beneden:

- 0,60 Meelpulver.
- 0,40 Salpeterzwavel.
- 0,20 Kolen (als bijmengsel),

de sasmengsels waren, die het beste aan al de vereischten van het luchtvuur voldeden. Intusschen geven wij aan onze gewone pijlsas (0,70 salpeter, 0,10 zwavel en 0,50 fijne kolen) nog altijd de voorkeur, ook omdat zij, even als de overige

grondsassen, insgelijks in groote hoeveelheden kan aangemaakt worden (1).

Als *brillante pylsas* (doch alsdan over eenen doorn geslagen) kunnen wij aanbevelen:

- 0,60 Meelpulver.
- 0,40 Salpeterzwavel.
- 0,05 Fijne kolen.
- 0,15 Boorsel van gegoten ijzer;

aan te wenden in hulsen van $\frac{1}{2}$ w.

De afmetingen der hulsen, boring en tering waren dezelfde als in *SESSELER'S Handboek voor de Ernstvuurwerkerij* zijn opgegeven.

De vlammende sassen.

De drie verschillende verhoudingen der derde serie worden in de lustvuurwerkerij toegepast, aangezien zij een schoon witachtig zundervuur opleveren, van verschillende spanning van gas. De eerste verhouding namelijk:

- 0,30 Meelpulver.
- 0,30 Salpeterzwavel,

geeft eene zeer krachtige vlam, met kleine roode straalachtige vonken, welke met 0,05 geprepareerd zaagmeel als bijmengsel, eenen zeer fraaijen zilveren regen oplevert. Deze sas kan voor afwisselend vuur dienen in de fonteinvuren, en zou, uithoofde van hare vrij sterke gaslevering, als brandstichtings-middel, in de ernstvuurwerkerij kunnen gebezigd worden. In zoover de door ons in het klein genomene proeven ons regt geven tot het uitbrengen van een gevoel, gelooven wij, dat de bovenvermelde sas, door de bijvoeging van *teer* tot eene kneedbare massa gevormd, onze gewone *brandsas* zoude kunnen vervangen. De bedoelde vlamsas (0,50 meelpulver en 0,50 salpeterzwavel) is in de lustvuurwerkerij aanwendbaar in alle soorten van hulsen met de opgegeven keelopeningen. Zij heeft echter niet zoo sterk ineengedrukt te worden.

Eenige door ons genomene proeven om de vlam te kleuren, zijn alleen volkomen gelukt voor de blaauwe kleur, met verschillende tot het groen overhellende schakeringen.

Het sterkste blaauwe vlam-vuur verkregen wij met de navolgende verhouding:

- 0,50 Meelpulver.
- 0,50 Salpeter-zwavel.
- 1,00 Zink (fijn gestooten).

Bij het proportioneel toenemen van het zink, verkrijgt de vlam eene groene schakering, zoodat, toen wij bij onze proeven, dezen overgang ontwaar werden, wij ook op het spoor

(1) Deze sas werd ook door ons, in den mengtrommel, drie uren lang met 60 omwentelingen in de minuut gemengd.

kwamen om een groen vuur zamen te stellen, zonder koolzure of salpeterzure baryt, boraxzuur en chloorzure potasch-zwavel. (Zie verder bij de *lichtsassen*).

Dezelfde vlam kan rooze-roodachtig gekleurd worden met de navolgende bijmengsels:

- 0,30 Meelpulver.
- 0,50 Salpeter-zwavel.
- 0,001 Roet-zwart.
- 0,002 Kolophonium.
- 0,01 Bruinsteen;

welke vlam-sas op de voorgaande en op de witte vlam (0,50 meelpulver en 0,50 salpeter-zwavel) volgende, eene zeer merkbare kleurschakering veroorzaakt.

De beide volgende verhoudingen te weten:

- 0,40 Meelpulver.
- 0,60 Salpeterzwavel.

en

- 0,50 Meelpulver.
- 0,70 Salpeter-zwavel

zijn als *zundersassen* van verschillende sterkte te beschouwen, en moeten ook in *zunderhulsen* gebezigd worden. De eerste dezer beide verhoudingen kan vrij sterk worden aangedrukt, en brandt snel; de tweede dient minder sterk ineengedrukt te worden, en is als gewoon zundervuur ter ontsteking geschikt.

De vlamsassen vormen weder eene *grondsas*, in groote hoeveelheden te bereiden, waarbij echter eene innigere tezamenmenging vereischt wordt, om het zoogenaamde druipen van de salpeter voor te komen. De vlamsassen worden uit dien hoofde even als de *lichtsassen*, door ons gedurende vier en vijf uren in den trommel gemengd, met 60 omwentelingen in de minuut.

De aard dezer sassen heeft ons ook aanleiding gegeven om ze in drie *grondsassen*, onder twee verschillende benamingen te verdeelen, te weten: de eerste verhouding onder den eigenaardigen naam van *vlam-sas*, de beide andere onder den naam van *zunder-sas* n°. 1 en 2.

De Lichtsassen.

De oude vuurwerkerij was rijk in sassen tot voortbrenging van witte vlammen. De meeste dezer sassen bestonden uit mengsels van salpeter, zwavel, antimonium, arsenicum, kolen, en ook wel harssoorten, terpentijn-olie, talk, steen-olie, enz. De beide beroemdste witte vuren, het Bengaalsche en het Indiaansche, waren slechts uit salpeter en zwavel als grondstoffen zamengesteld; het eerste met bijvoeging van zwavel-antimonium, het laatste met bijvoeging van zwavel-arsenicum. De verhouding van den salpeter tot de zwavel, was in die sassen

van 100:29, en der antimonium, in het eerste geval tot 14 antimonium en in het laatste tot 8 arsenicum.

Deze verhoudingen komen zeer nabij aan die, welke door Meyer (de antimonium en arsenicum uitgesloten) zijn voorgesteld. Er is alzoo in deze overoude menging eene chemische juistheid behouden, waardoor dan ook dat sterke licht wordt voortgebracht. Het is ook wel eenigzins te verwonderen, dat de oude vuurwerkers daaruit niet de gevolgtrekking hebben afgeleid — zoo als Meyer later gedaan heeft — dat het daarstellen van eene juiste mengingverhouding der zuurstofleverende zelfstandigheid tot de verbrandende zelfstandigheid, het eerst vereischte van elke vuurwerkers-sas moest zijn.

Het is eveneens opmerkelijk, dat de oude vuurwerkers, die zoo ruimschoots het Bengaalsche en Indiaansche witte vlamvuur bij hunne theater-vuren bezigden, den blaauwen gloed dien de verbranding van het zwavel-antimonium en het zwavel-arsenicum met den salpeter oplevert, niet getracht hebben weg te nemen. De sterke en voor de gezondheid schadelijke damp, welke deze mengsels bij de verbranding geven, was eveneens een gebrek dat te verbeteren was. De lightsassen door Meyer zamengesteld, hebben dan ook in dit opzigt veel op de bovenbedoelde voor, dewijl de menging van meelpulver met salpeter-zwavel, en wel die, waarbij het eerste met 20 per honderd als maximum en 10 per honderd als minimum, een vlamvuur daartelt, dat het Bengaalsche en Indiaansche vuur in schitterende witheid verre overtreft en daarenboven veel minder rook dan het laatstbedoelde geeft.

Na onderscheidene proeven, vermeenden wij voor het witzunder-vuur, voor naamcijfers, te moeten bepalen de navolgende verhouding:

0,15 Meelpulver.

0,85 Salpeter-zwavel;

terwijl wij voor de lichtkogels (van 15 duimen) speelwerk in de seinpijlen, enz., de voorkeur gaven aan de verhouding:

0,10 Meelpulver.

0,90 Salpeter-zwavel.

Beide deze mengsels, door ons lightsas n°. 1 en n°. 2 genoemd, voldoen uitmuntend, en zijn, onzes inziens, voor beide de gevallen te verkiezen, boven die welke men tot nu toe gebezigd heeft. Zij vereischen echter, zoo als wij hierboven zelden, eene zorgvuldige en langdurige menging.

Het gras-groene vlamvuur, waarvan wij vroeger melding maakten, hebben wij verkregen door de navolgende verhouding:

1 Salpeter-zwavel.

5 Zink.

Dit mengsel wordt in de gewone lichthulsen (op raderwerk, kransen om naamcijfers, enz.) gestort en een weinig aangedrukt, terwijl in het bovenste gedeelte der sas, ter diepte van

0,025 ellen, een eind gezwindlont gestoken en vervolgens op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd wordt; zonder deze voorzorg is de ontsteking moeilijk (1).

(Het vervolg hierna.)

J. C. VAN RIJNEVELD.

Invallende Gedachten (2).

(Ingezonden.)

Er komt leven in de brouwerij. — Een krachtige bazuin roept de, op de lauweren van de eeuwigdurende lading in twaalf tempo's, zacht en zalig ingesluimerden, tot omvattender werkring, en vele officieren, die met de rest geeuwden en gaapten, wijl dit zoo aanstekend is, en het *dolce far niente* zich gedijen lieten, om geene uitzondering op den algemeenen regel te maken, vestigen met welgevallen den blik op de reeds genomen maatregelen van den kundigen en werkzamen Directeur-Generaal van Oorlog, om de infanterie uit het stof te verheffen, waarin zij als begraven lag, — haar eenen werkring aan te wijzen, meer in verhouding tot den geest der eeuw en tot den vooruitgang welken dit wapen bij vele Europesche legers reeds heeft ondergaan.

De oorzaken van den stilstand, van de slaperigheid, welke bij onze infanterie heerschte, zijn te bekend dan dat zij eene omslagtige uiteenzetting behoeven; kleinheidsgeest zat op den voorgrond en de impulsieve kracht ontbrak; waar men van den vroegen morgen tot den laten avond met inspectiën werd gekweld; waar men berispingen onderging, niet omtrent iets wezenlijks, iets afdoende, maar omdat deze of gene knoop een streep te hoog of te laag, te veel regts of links zat; — omdat een houten patroon met grijs, in plaats van blaauw laken was overtrokken; — waar haarkloverijen omtrent het administratieve gedeelte, onaangename teregtwijzingen ten gevolge hadden, — iederen dag een nieuw modelstaat of staatje het aanzijn gaf — waar slechts werd getheoriseerd, geinspecteerd en geëxerceerd, en altijd, jaar in, jaar uit, hetzelfde, met toenemende kracht, tot het oogenblik der generale inspectie; dan een moment verademing, om vervolgens op nieuw te beginnen! — Hoe kon daar lust en ijver bestaan, om zich met andere onderwerpen bezig te houden! Wie nam notitie van den officier, die zich genoegens ontzegde, ontberingen getroostte, om zich boekwerken aan te schaffen, en

(1) Uithoofde van de schadelijke werking van de zwavel op het zink, kunnen deze lichthulsen slechts weinig dagen te voren bereid worden.

(2) Wij achten het noodzakelijk, te doen kennen dat het onderstaande artikel van een ondervindingrijk en talentvol infanterie-officier is, van wien wij gaarne meerdere artikels zullen opnemen.

met de militaire litteratuur bekend te blijven? Hoe vele intekeningen telt de redactie op den *Spectator*, bij de beide hoofdwapens? en dat niettegenstaande toch geachte buitenlandsche tijdschriften menig artikel der overname waardig keurden, en, was onze taal meer algemeen bekend, nog meer overnemen zouden.

Het lijdt geen twijfel, of de invoering van het bajonetschermen, de aanmoediging der scherm-, dans- en toonkunst, der krijgskundige wetenschappen, zal elk individu, die den stand ter harte neemt, welgevallig zijn, en niet alleen ten gevolge hebben eene verhooging der zedelijke kracht in het oog harer eigene leden, maar ook tegenover de maatschappij, voor wie de soldaat in 1850 een Bramin was, thans bijna tot een Paria is gedaald.

Om echter tijd te vinden, om lust en opgewektheid daar te stellen, om den geest levendig te houden, is in de eerste plaats eene hervorming der reglementen noodig. — De inwendige dienst is in vele opzichten onuitvoerbaar; — *vide* onder anderen, de artikels betreffende de dagelijksche rapporten. — Zij noodzaakt den soldaat zesmaal het vagevuur te passeren, alvorens hij op de wacht trekt, die hem toch ook geen' open hemel is. — Zij verplicht den officier — bijzonder in groote garnizoensplaatsen — tot het drogueren in de kazernen, wanneer hij niet als postpaard heen en weder loopen wil, en soortgelijke fraaijgheden meer. — Ook het garnizoens-reglement met deszelfs ampliatiën, parades en omslag, heeft eene herziening noodig. — Een reglement voor de velddienst is nog ongebaard; en dan de exercitie scholen! Hu! — Een Augeastal! — En het wetboek!.... Doch daaromtrent zijn immers maatregelen genomen?

De *Spectator* der maand Mei jl., bevatte een opstel, gedeeltelijk ten oogmerk hebbende, om, in navolging van hetgeen onlangs in Frankrijk plaats had, het doelmatige van militaire commissiën, tot daarstelling van verbeteringen in de onderscheidene reglementen te betoogen: — In de hoofdzak het met den schrijver van bedoeld artikel eens zijnde, achten ook wij het wenschelijk dat eene commissie voor ieder der beide hoofdwapenen werd daargesteld, doch niet als in Frankrijk uitsluitend uit generaals bestaande; maar ook subalterne officieren, meer in dagelijksche aanraking met den soldaat, nader met de behoeften, met de nietigheden — om het zoo eens te noemen — en met het drukkende, met de onuitvoerbaarheid van menige bepaling bekend, zouden in dusdanige commissiën goed geplaatst zijn. — De kosten! — Ja, trots het tooverwoord *bezuiniging*, zoo aantekend in deze dagen, zie ik niet in dat zij beduidend kunnen zijn, of in verhouding zouden staan tot het nut, hetwelk men van goed en gelukkig zamengestelde commissiën zoude mogen verwachten. Voorloopig konde reeds, van wege het Departement van Oorlog, aan de officieren eene uitnoo-

diging geschieden, om hunne denkbeelden te ontwikkelen omtrent de punten welke zij in onderscheidene reglementen voor verbetering vatbaar keuren. Deze opstellen, memoriën of stukken, van welken vorm ook, zouden, de later te benoemen commissiën in handen gesteld wordende, menigen nuttigen wenk kunnen bevatten; en, met raadpleging van de nieuwste reglementen der naburige mogendheden, van de eigen ondervinding, en door nog daar te stellene proeven, zouden de commissiën zich in staat gevoelen, die wijzigingen, enz., in de reglementen aan te duiden, welke met de voortgangen van het krijgswezen, de meer dan vroegere vorderingen die men aan den stand rigt, en den geest der eeuw in overeenstemming zijn. — De algemeen bekende kunde en scherpzinnigheid, de rustelooze ijver van den hooggeschatten Directeur-Generaal van Oorlog, de vele dezer dagen in het belang des legers genomene maatregelen, mogen veilig doen onderstellen dat Z. Exc. reeds op middelen bedacht zal zijn geweest om in de hoofdgebreken te voorzien. Het is ook geenszins mijn doel die te willen vooruitloopen, ik bedoelde alleen enkele wonden te signaleren, den kanker aan te duiden, die de gezonde, goede bepalingen vernielend tegengewerkt; en zoo ik mijne denkwijze omtrent de eventuele samenstelling van commissiën waagde te uiten, wijk ik gaarne voor beter, meer verlicht, meer ondervindingrijk oordeel. — In een woord: *« Je donne l'avis non comme bon, mais comme mien, et comme persuadé que du choc des opinions jaillit souvent la vérité. »*

H.

I E T S

OVER HET

BEVESTIGEN VAN HET EILAND ASCENSION.

(Ingezonden.)

In een geacht tijdschrift vonden wij, eenigen tijd geleden, een voorbeeld, hoe de Engelsche regering bestendig voortgaat, met die volharding en omzigtigheid, waarvoor zij bekend is, in het gebruik maken van den vrede, tot het volmaken der *lyn van hare vastigheden*, welke den geheelen aardbol omgeeft. De bevestiging van het hierboven genoemde eiland ten voorbeelde aanhalende, deelen wij dienaangaande het navolgende, zakelijk te zaamgetrokken, mede:

« Terwijl de gezegde regering zich, op de oostkust van Zuid-Amerika, in het bezit stelt van de Falklands-eilanden, om eene standplaats voor hare oorlogs- en haven voor hare koopvaardij-schepen te verkrijgen, is zij op de westkust van Afrika bezig met het bevestigen van het eiland Ascension. — Dit eiland ligt 150 zeemijlen (277,800 Ned. ellen, of ongeveer 50 uren van 20 per graad breedte) ten noorden van St. Helena, en zou, in oorlogstijd, door eene vijandelijke zeemagt kunnen worden bezet, en alzoo de veiligheid van den Oost-Indischen handel

kunnen in de waagschaal stellen. — In het jaar 1829 werd het slechts bewoond door twee huisgezinnen van Engelsche invaliden, en het volslagen gebrek aan bronnen scheen eene belangrijke volkplanting onmogelijk te maken. — De Britsche regering liet echter, aan de helling van den zoogenoemden *Groenenberg*, een Artesiaanschen put boren (1), die eene aanmerkelijke hoeveelheid goed water oplevert. — In 1830 werd eene kompanie artillerie derwaarts gezonden, en thans is de bezetting reeds aangegroeid tot een bataillon, van hetwelk alle manschappen een of ander ambacht uitoefenen, en bestendig worden beziggehouden met den bouw van batterijen, kazernen, waterleidingen en woonhuizen. — Met ongemeen geringe onkosten is reeds het grootste deel dier inrigtingen voleindigd; alle punten van aanval (welke gering in getal zijn, daar het eiland een vulkaan is, die steil uit zee oprijst) zijn bereids met batterijen voorzien. — Eene waterleiding, bestaande uit ijzeren pijpen, uit Engeland overgezonden, loopt van het gebergte, een' afstand van 7 Engelsche mijlen (11,270 Ned. ellen, ongeveer 2 uren gaans) ver, tot aan de haven, alwaar de schepen, zonder de vaten aan land te brengen, zich met het grootste gemak van water kunnen voorzien, enz.» Men moet, zegt het slot, de verstandige manier, waarop meergenoemde regering in het daarstellen van zoodanige bezittingen te werk gaat, inderdaad bewonderen. — Het neemt de gelegenheid waar, dat alles zonder overijling en zonder belangrijke onkosten kan worden daargesteld; terwijl dit, eenige jaren later, bij het afwachten van de volstrekte noodzakelijkheid, slechts gebrek-kig zou kunnen worden uitgevoerd, en het is dus ook in dezen eene wijze spreuk: van niet tot morgen uit te stellen wat men heden kan verrigten.

DE HEER BAUCHER EN HET PAARD PARTISAN.

Door het temmen en afrigten van het paard *Partisan*, heeft de heer *Baucher* zich een naam in Frankrijk als pikeur gemaakt, zoo als niemand zich nog verworven heeft.

Partisan, een schoon Engelsch paard, volbloed, dat wederspanning in de handen van alle zijne vorige meesters was, is door den heer *Baucher* tot den hoogstmogelijken graad van afrigting gebragt.

Het was oorspronkelijk voor 7500 franken gekocht, verkocht voor 5000, vervolgens aan den ritmeester der Spahis de *Saint*

(1) Ten bewijze dat men op de meeste, ja zelfs op zeer kleine, en dus ook waarschijnlijk langs de kusten en in ons vaderland, door volharding de Artesiaansche putten zal kunnen daarstellen, strekke, onder anderen, het navolgende uit de *Mémoires sur la Marine* van CHARLES DUPIN, bladz. 24, waar hij zegt: «L'île de Scheppey (bij den zamenloop der *Theems* en *Medway*) n'est comme je l'ai dit, qu'un vaste marécage baignée de tout côté par de l'eau salée. On ne trouve pas sur cette île une seule source vive d'eau douce. On était obligé, il y a peu d'années encore, d'aller à *Chatham* prendre l'eau nécessaire aux habitans, et à la garnison de *Scheerness*, ainsi qu'à la flotte stationnée au *Nore*. Dans l'espoir de trouver sous le sol quelque source d'eau potable, on a creusé un puits de 110 mètres de profondeur. Ce n'est qu'à ce terme qu'on a trouvé l'eau qu'on cherchait. — Alors un jet d'eau d'une extrême abondance s'est élané avec impétuosité; elle a rempli le puits jusqu'à deux mètres environ au dessous du niveau du terrain; ensuite l'eau s'est abaissée d'environ quarante mètres au dessous de ce niveau; et ne s'écarte plus de cette hauteur de quantités très-considérables. Ce qu'il y a d'étonnant, sur la nature et la position de l'île de *Scheppey*, c'est que cette eau est d'une parfaite pureté, qu'elle ne contient pas en dissolution le moindre atome de sel marin. — Cependant on la tire en assez grande quantité, pour fournir à toutes les consommations de la ville, de l'arsenal et de la flotte.»

Hilaire, voor 5300. *Partisan*, die nooit gegaan, noch gewend, maar altijd gerend had, was door zijne koppigheid en kwaadaardigheid hoe langer hoe meer gevreesd geworden; niemand bereed hem of hij werd er af geworpen, of wel het paard liet zich met zijnen meester achterover vallen, tot eindelijk de heer *Baucher*, namens den ritmeester de *St.-Hilaire*, verzocht werd, dit paard, dat door alle liefhebbers in Parijs voor ontembaar werd gehouden, af te rigten. De heer *Baucher* veranderde dit wederspannige paard in een voorbeeld van zachtzinnigheid, en wel zoodanig, dat *Partisan* niet slechts als manège-paard, maar als een kunstenaar van een onwaardebaar talent geschat werd; het is sedert dien tijd, dat bij de Parijsche Dandys de lust tot de rijkunst is opgewekt, en zij naar de manège van den heer *Baucher* heenstroomden.

De bewegingen welke *Partisan* uitvoert, zijn, volgens een brief dien ik van den heer *Baucher* gehad heb en luidens de Parijsche dagbladen, de volgende:

1°. Op den wil des ruiters gaat *Partisan* van het langzame onmiddellijk tot een snel piafferen over, waarbij de voorbeenen of de achterbeenen, of den overhoeksche, onbeweeglijk op den grond blijven. De ruiter doet hem de verandering van beenen uitvoeren door het gewigt des ligchaams naar de eene of andere zijde te doen overhellen.

2°. De ruiter doet het paard een der voorbeenen ophouden, zoolang hij verkiest, gedurende eene snelle beweging der andere.

3°. Hij galoppeert en draaft in dezelfde tijdmaat zowel achteruit als vooruit.

4°. Hij voert de pirouette op een der voorbeenen en op een der achterbeenen uit.

Alle deze bewegingen worden op een zeer moeilijk muziek uitgevoerd, waarvan de ruiter het paard de maat zeer naauwkeurig doet volgen.

Behalve deze bijna ongelooflijke bewegingen, voert het alle bewegingen uit die men van een goed manège-paard kan verwachten.

Het Parijsche publiek ging en gaat nog in menigte in de *Cirque Olympique* van den heer *Franconi*, of in de *Champs-Elysées*, in een nieuw *Cirque*, dezen hoogen graad van afrigting bewonderen. Hierdoor aangemoedigd, heeft de heer *Baucher* nog drie paarden op dezelfde wijze afgerigt, waarvan de namen zijn: *Capitaine*, *Géricaults* en *Neptune*, welke men, even als *Partisan*, gaat bewonderen, en zal hij eerstdaags debuten met een tuigpaard, dat hij, volgens zijn schrijven, in 2½ maand al het bovenstaande geleerd heeft, ten einde te doen zien, welke partij men trekken kan van eene goede afrigtingskunst.

Alle artikels aan te halen waarin men over *Baucher* en zijne paarden spreekt, zoude te veel plaats in S. innemen, wij zullen ons vergenoegen met een uittreksel uit het *Journal des Débats*, en de namen en datums der andere journalen hier laten volgen.

« Pour inaugurer dignement le Cirque d'été, M. Baucher, le capitaine de cette tempête à cheval, s'est montré hier samedi sur son beau cheval *Partisan*. Dans un certain monde, *Partisan* est aussi célèbre que Miss *Annette* et toute autre Miss de Chantilly ou du Champ-de-Mars. *Partisan* est un cheval anglais du plus beau sang. Ce cheval n'avait jamais marché, il avait toujours couru. Il ne savait ni tourner à droite, ni tourner à gauche; il allait tout droit devant lui, comme un boulet de canon, avec la même ignorance et presque la même vigueur. Comme il était très beau et qu'il remplissait au plus haut degré toutes les qualités extérieures du cheval, il fut d'abord acheté à très haut prix. Cependant personne ne pouvait monter *Partisan*, il se cabrait comme un beau diable; il fallait qu'il jetât, à tout prix, son cavalier par terre, lui, *Partisan*, quand même il eût du se briser le crâne contre le mur. Les plus intrépides, les plus habiles furent vaincus tour à tour par ce rude jouteur; si bien que de dix mille francs qu'il valait, ce beau cheval fut bientôt à rien, à ce point qu'on le vendit, ou plutôt on le donna à Baucher, pour quelques louis. Quand *Partisan* eut Baucher pour maître, la scène changea.

Ce Baucher est un excellent écuyer, qui monte à cheval comme personne. Ce grand art de l'équitation, avant Baucher, suivait depuis des siècles la même ornière. A voir tous ces écuyers se remplacer et exécuter à peu près les mêmes évolutions, on eut dit que l'équitation était un art complet, c'est-à-dire un art fini. Enfin, Baucher vint, comme vint *Malherbe*, pour donner une vie nouvelle à son art. Il enseigna à qui le voulut suivre, que le cheval, comme la rime, est un esclave et ne doit qu'obéir. Il s'agit seulement de savoir manier cet instrument terrible, qu'on appelle un cheval, comme si l'on touchait un violon et un archet. Si vous savez jouer de l'instrument, le cheval vous doit donner tout ce que vous lui demanderez à coup sur. Donc il est important qu'avant tout vous vous rendiez le maître souverain de toutes les forces de ce bel animal. Il faut que ces forces vous soient soumises à ce point, qu'elles agissent, non pas d'après la volonté de l'animal, mais d'après votre propre volonté. A ces causes, assouplissez votre cheval, réunissez et faites agir ensemble ses quatre membres vigoureux, en un mot, dites-vous à vous-même, en parodiant un mot célèbre: *Le cheval, c'est moi!*

Voilà ce que s'est, dit M. Baucher. On a pu voir à plusieurs reprises, dans les tournois qu'il donnait dans son manège, comment il est parvenu à faire exécuter même des quadrilles à cheval; comment dans ce système d'assouplissement le cheval n'a même pas la peine d'obéir ni de se souvenir; il agit

tout naturellement, d'après les moindres mouvemens que lui transmet le cavalier, sans que la moindre résistance soit possible. Ainsi *Partisan* fût-il dompté dès le premier jour. Dès le premier jour, ainsi monté, ce terrible cheval devint tout de suite le même animal si docile et si calme que vous allez voir. Tout ce qu'on lui demande il l'accorde sans peine, sans effort. Il va, il vient, il s'arrête, il se cabre, il saute, il vole, il marche, il tourne sur une jambe, sur l'autre jambe, il galoppe avec les jambes de derrière, il marque la mesure comme M. Habeneck; vous n'avez aucune idée de cette facilité, de cette grâce, de cette élégance, de cette légèreté. Est-ce un homme? est-ce un cheval? d'où vient cela? on n'en sait rien. Le cavalier est aussi calme que sa bête. Il est en selle, et malgré toute votre attention, vous ne sauriez dire comment donc s'exécutent tous ces grands tours de force! En effet vous ne voyez agir ni les mains, ni la jambe; vous diriez que le cheval agit de lui-même, parce que c'est là son bon plaisir. Quand *Partisan* reste les deux pieds de devant fixés sur le sol, et qu'il marque largement des foulées avec les pieds de derrière, ou bien quand il se tient sur les pieds de derrière, et qu'il agite en cadence les pieds de devant, le vulgaire est tenté de crier: C'est miracle! Le miracle, c'est qu'il n'y a pas de miracle, c'est que c'est là la chose la plus simple du monde, c'est que ce beau résultat est le résultat de l'équilibre, que le corps du cavalier soit porté d'arrière en avant, ou bien d'avant en arrière. Quelle précision cependant ne faut-il pas, quand par exemple le cheval doit ne remuer que les deux jambes diagonales! Avec quelle justesse faut-il surcharger ou alléger telle ou telle partie de l'animal! Mais aussi un cheval ainsi monté, est le beau idéal du genre cheval et du genre cavalier. Jusqu'à présent, en fait de chevaux montés en public, vous n'avez guères vu que des comédiens; *Partisan* est un véritable cheval!

Namen der Journalen.

Journal des Débats.	10 Juin 1859.
» » »	29 » 1840.
National.	19 Juillet 1859.
»	29 Juin 1840.
Siècle.	14 Juillet 1859.
Franc Juge.	18 Juin 1859.
Moniteur Parisien.	11 Juillet 1840.
Charivari.	10 Juin 1859.
»	28 » 1840.
»	28 Juillet 1840.
»	24 Sept. 1840.
Courrier Français.	10 Juin 1859.

Le Temps. 27 Juillet 1840.
 " 29 " 1840.
 Gezette des Tribunaux. . 14 Fev. 1841.
 " " " . 15 Mai 1841.

In de hoop dat *Baucher* zelfs eens hier zoude kunnen komen, om, zoo mogelijk, ook bij onze officiers en Dandys den lust tot de rijkunst op te wekken, waartoe tot nog toe niemand in staat is geweest, hebben wij vermeend dat ook dit artikel niet onwelkom aan ons klein getal liefhebbers der rijkunst zoude zijn, hen belovende later een verslag mede te deelen van de vorderingen welke de methode *Baucher* gemaakt heeft, vermits deze beroemde pikeur mij een uitvoerig verslag van alles beloofd heeft.

B. VAN MERLEN.

OFFICIELE BERIGTEN.

WIJ WILLEM II, ENZ. (14 Maart 1841, n°. 85.)

Willende bepalingen vaststellen om het Leger op den voet van vrede te brengen, en hetzelfde dienovereenkomstig te organiseren, tevens met het bepaald doel om de uitgaven der schatkist, voor het tegenwoordige, zooveel immer mogelijk te verminderen.

Gelet op de voordragt van Onzen Directeur-Generaal van Oorlog, van den 10den dezer, litt. A^s, betrekkelijk eene organisatie in dien geest van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De thans bestaande Fortificatie-Directien worden opgeheven, met bepaling dat het grondgebied van het rijk voor zooveel de dienst der genie betreft, voortaan verdeeld zal zijn in drie Directien van Fortificatien en voorloopig in een afzonderlijk bestuur der Fortificatien in het hertogdom Limburg.

Art. 2. Deze nieuwe Directien van Fortificatien zullen zoodanige benaming voeren en voorts uit zoodanige deelen van het rijk bestaan, als in de tabel litt. A. bij dit besluit gevoegd, wordt aangeduid.

Art. 5. Het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, mitsgaders het korps militaire fortificatie-opzigtters, zal voortaan uit zoodanig getal officieren en opzigtters zamengesteld zijn, als op de aan dit besluit gehechte tabelte litt. B, is aangegeven; terwijl aan de op die tabelte vermelde rangen en graden, de tractementen en soldijen worden toegekend, achter ieder derzelve uitgetrokken; wordende daarbij verder bepaald, dat, ingeval een Kolonel-Fortificatie-Directeur, tot Generaal-Majoor mogt worden benoemd, en in zijne betrekking van Fortificatie-Directeur mogt verblijven, hij alsdan een jaarlijksch tractement zal genieten van f 5500.

Art. 4. Het bestuur der Fortificatien in het hertogdom Limburg, waarvoor in de bij art. 5 bedoelde tabelte, geen Directeur is uitgetrokken, zal worden toevertrouwd aan eenen Luitenant-kolonel ingenieur, die tevens belast zal wezen met de onmiddellijke leiding van de dienst der genie in de vesting Maastricht.

Tot de voorschreven betrekking zal echter ook een kolonel ingenieur kunnen worden bestemd.

Art. 5. Onverminderd het getal van 52 Fortificatie-opzigtters in de thans vastgestelde organisatie begrepen, en welke Fortificatie-opzigtters voortaan uitsluitend uit militairen zullen bestaan, zullen bij sommige inundatie-sluizen door verdedigingswerken beschermd, of bij andere op zich-zelve bestaande posten of forten, welke volstrekt een bestendig toezigt vorderen, een zestal militaire wachters kunnen worden aangesteld, hetzij met vrije inwoning, of wel met eene toelage van één of hoogstens twee guldens 's weeks.

Art. 6. Het bataillon mineurs en sappeurs, wordt met twee kompagnien verminderd; — zullende dat bataillon alsnu de formatie aannemen, op de tabelte lett. C, bij dit besluit gevoegd, aangewezen; wordende aan de verschillende graden, bij dat bataillon, de soldijen toegekend, welke op de bedoelde tabelte achter iederen graad voorkomen.

De onder-officieren en manschappen van de twee opgeheven kompagnien, zullen gelijkmatig over het korps verdeeld worden.

Art. 7. De Kapiteins-Ingenieurs zijn, wat hunne tractementen betreft, in drie klassen verdeeld, wordende die tractementen bepaald als volgt:

- 1ste klasse. f 2400.
- 2de " - 2000.
- 3de " - 1600.

Art. 8. De toegestane verhoogde tractementen en soldijen zullen ingaan op den 1sten April eerstkomende.

Art. 9. De officieren of manschappen, wier tractementen en soldijen thans meer bedragen, dan bij deze organisatie is vastgesteld, worden bij het genot van dat verhoogde tractement en soldij gehandhaafd, zoo lang zij in hunne tegenwoordige betrekking zullen verblijven.

La. A. **TABELLE** inhoudende de verdeeling van het Rijk in drie Fortificatie-Directien, mitsgaders in een afzonderlijk bestuur voor het Hertogdom Limburg.

1ste Directie, standplaats's Gravenhage.	Bestaande uit de provincien Noord-Holland en Utrecht voor het geheel; de provincie Zuid-Holland, met uitzondering der positie van Ooltgensplaat; de provincie Zeeland, met uitzondering van het fort Bath. Voorts een gedeelte der provincie Gelderland tot aan de scheiding van Over- en Neder-Betuwe, mitsgaders het fort Loevestein, in den Bommelerwaard, de vesting Woudrichem en het land van Altena, in de provincie Noord-Braband.
2de Directie, standplaats Nijmegen.	Bestaande uit de provincien Vriesland, Overijssel, Groningen en Drenthe, voor het geheel; de provincie Gelderland, met uitzondering echter van dat gedeelte tot aan de scheiding van Over- en Neder-Betuwe, aan de 1ste Directie toegewezen; mitsgaders den geheelen Bommelerwaard.
3de Directie, standplaats Breda.	Bestaande uit de provincie Noord-Braband, de vesting Woudrichem en het land van Altena, daar echter niet onder begrepen; voorts den Bommelerwaard in de provincie Gelderland, met de schans Nieuw St. Andries, doch het fort Loevestein er niet onder begrepen; de positie van Ooltgensplaat, in de provincie Zuid-Holland; het fort Bath in de provincie Zeeland.
Bestuur der fortificatien in het Hertogdom Limburg, standplaats Maastricht	Bestaande in de vestingen Maastricht en Venlo, met de onderhoorige forten.

La. B. **FORMATIE van het korps Ingenieurs, Mineurs en Sappeurs.**

AANWIJZING.	Generaal-Majoor.	Kolonnels.	Luitenant-Kolonnels.	Majoor.	Kapiteins			Militaire Opzigters			TRACTEMENTEN IN HET JAAR.				
					1ste Klasse.	2de Klasse.	3de Klasse.	1ste Luitenant.	2de Luitenant.	3de Luitenant.	Per Grand.	TOTAAL.			
KORPS INGENIEURS.	Generaal-Majoor.	1										5500 00	5500 00		
	Kolonnels.		3									4500 00	13500 00		
	Luitenant-Kolonnels.			4								3400 00	13600 00		
	Majoor.				4							3000 00	12000 00		
	Kapiteins	der 1ste kl.				11							2100 00	28400 00	
		2de				11							2000 00	22000 00	
		3de					10						1600 00	16000 00	
	1ste Luitenant.							20				1000 00	20000 00		
	2de Luitenant.								22			800 00	17600 00		
	Opzigters	der 1ste kl.								10			850 00	8500 00	
		2de								10			700 00	7000 00	
		3de								12			520 00	6240 00	
	TOTAAL.		1	3	4	4	11	11	40	20	22	10	10	12	168340 00

NOTA. De Officieren van het bataillon Mineurs en Sappeurs, worden, wat de uitgaven betreft, hier voor memorie uitgetrokken, als zijnde op den staat van formatie van gemeld bataillon, voor tractement berekend.

Lita. C. **FORMATIE van het bataillon Mineurs en Sappeurs, bestaande uit 4 kompagnien.**

STAF VAN HET BATAILLON.	Sterkte.	Officieren.	Troepen.	Getal paarden van officieren.	Getal dagen regtegevende op soldij.	TRACTEMENTEN EN SOLDIEN.		
						Tractementen in het jaar.	Soldijen per dag.	Totaal.
Luitenant-Kolonnels.	1					3400 00		3400 00
Majoor.	1					3000 00		3000 00
1e Luitenant-Adjutant.	1					1200 00		1200 00
1e Luitenant-Kwartiermeester.	1					1000 00		1000 00
Administrateur van Kleding.	1							Memor.
Officieren van Gezondheid (4).								Memor.
Adjutant-onder-officier.		1		365			1 10	401 50
Korporaal-Tamboer.		1		365			45	164 25
Meester Kleedermaker.		1		365			30	109 50
» Schoenmaker.		1		365			30	109 50
» Geweermaker.		1		365			40	146 00
Kapiteins	der 1e klasse.	1				2400 00		2400 00
	2e	1				2000 00		2000 00
	3e	2				1600 00		3200 00
1e Luitenant.		6				1000 00		6000 00
2e Luitenant.		6				800 00		4800 00
Sergeanten-majoor.		4		1460			90	1314 00
Sergeanten.		24		8760			80	7008 00
Fouriers.		4		1460			80	1168 00
Korporaals.		32		11680			45	5256 00
Tambours.		8		2920			35	1022 00
Vrijw.	Mineurs der 1e klasse.	120		43800			35	15330 00
	idem 2e klasse.	180		65700			30	19710 00
Lotel. Mineurs der 2e kl	6 maanden onder de wapenen.				60			
	1 maand onder de wapenen.				60			
	met gr. verl. 120. in reserve.				60			
Totaal.	31	677	4	150335				781933 75

(4) Het vereischt getal officieren van gezondheid zal bij het bataillon naar gelang der behoefte worden gedetacheerd.

WIJ WILLEM II, ENZ. (10 Maart 1841, n°. 92.)

Willende bepalingen vaststellen, om het leger op den voet van vrede te brengen, en hetzelfde dienovereenkomstig te organiseren, tevens met het bepaald doel, om de uitgaven der schatkist, voor het tegenwoordige, zoo veel immer mogelijk te verminderen;

Gelet op de voordragt van Onzen Directeur-Generaal van oorlog, van den 3dezer, litt. Q², betrekkelijk eene organisatie in dien geest, van het wapen der kavallerie;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het wapen der kavallerie zal zamengesteld zijn uit:

1 Staf en 6 regimenten, waarvan 2 regimenten zware en 2 regimenten ligte dragonders, 2 regimenten lansiers.

Art. 2. De staf van het wapen der kavallerie zal bestaan uit: 1 Luitenant-generaal, 2 generaal-majoor, 1 ritmeester, adjudant van den luitenant-generaal, 2 eerste luitenant, adjudanten van de generaal-majoor.

Art. 5. De twee regimenten zware en twee regimenten ligte dragonders, mitsgaders de twee regimenten lansiers, zullen ieder zamengesteld zijn als op de aan dit besluit gehechte tabel is aangewezen, terwijl aan de verschillende rangen en graden in die tabelle vermeld, de tractementen en soldijen worden toegekend, achter ieder derzelve in die tabel uitgetrokken.

Art. 4. In verband met art. 1, zullen de afdeelingen kurasiers n°. 5 en 9, respectievelijk de benaming van 1ste en 2de regiment zware dragonders en de formatie aannemen als hiervoren is bepaald.

De thans bestaande regimenten dragonders n°. 5 en 4 zullen respectievelijk de benaming van 3de en 4de regiment ligte dragonders voeren, en geformeerd worden als in artikel 3 is aangeduid.

Het regiment lansiers n°. 10, en het regiment husaren n°. 6, zullen respectievelijk de benaming van 1ste en 2de regiment lansiers en de formatie aannemen als in het aangehaalde artikel voor deze regimenten is bepaald.

Art. 5. De verdeeling in kompagnien van de korpsen kavallerie vervallen zijnde, zal voortaan het eskadron als eenheid worden aangenomen.

Art. 6. Het bevel over een regiment kavallerie zal kunnen worden opgedragen aan een luitenant-kolonel, hoezeer niet onder de oudsten in ancienniteit rangschikkende, doch overigens de vereischten voor een dergelijk bevel in zich vereenigende. Hij zal in die betrekking een jaarlijksch tractement genieten van f 5900 genieten.

Art. 7. De betrekking van luitenant-kornet wordt opgeheven. Daarentegen zal bij ieder regiment een adjudant-onder-officier standaarddrager, worden aangesteld.

Art. 8. De ritmeesters bij de korpsen kavallerie worden onderscheiden in ritmeesters-kommandanten en ritmeesters.

Art. 9. De kompagnien bij de regimenten kavallerie opgeheven, en het eskadron als eenheid aangenomen wordende, zal al het gezag hetwelk volgens de bestaande reglementen aan de ritmeesters-kommandanten, of ritmeesters over hunne onderhebbende kompagnie was toegekend, mitsgaders de verantwoording welke te dier zake op hen beruste, overgaan en voortaan berusten op den ritmeester-kommandant, voor zooveel zijn onderhebbend eskadron betreft.

De ritmeester bij het eskadron aanwezig, is derhalve ondergeschikt aan zijnen ritmeester-kommandant, en staat onder diens onmiddellijke bevelen.

De werkzaamheden aan den ritmeester op te dragen, zullen door Onzen Directeur-Generaal van Oorlog nader worden bepaald.

Art. 10. De betrekking van 2den luitenant à la suite bij de korpsen kavallerie, wordt opgeheven. Uit kracht daarvan zullen al de thans bestaande 2de luitenants à la suite als 2de luitenants effectief worden aangemerkt; terwijl zij als zoodanig in het genot zullen treden van een jaarlijksch tractement van f 1200.

Art. 11. De thans bestaande verordeningen nopens het bevorderen van ritmeesters en van luitenants bij de verschillende wapens der kavallerie, worden bij deze ingetrokken en buiten effect gesteld; zullende voortaan het bevorderen van ritmeesters en luitenants over het geheele wapen der kavallerie rouleren.

Art. 12. Tot adjudanten-onderofficier standaarddrager, zullen zoodanige onder-officiëren worden gekozen die bewijzen van moed en dapperheid hebben gegeven, en die overigens door een goed gedrag uitmunten.

Art. 13. De ritmeester, adjudant van den luit.-generaal der kavallerie, zal in die betrekking een tractement van f 2400 genieten.

Art. 14. Bij het designeren van de miliciens, alsmede van de remontpaarden, voor de verschillende korpsen kavallerie, zullen steeds de sterkste en grootste manschappen en paarden aan de regimenten zware dragonders worden toegewezen.

Art. 15. De officieren en manschappen, wier tractementen en soldijen thans meer bedragen dan de tractementen en soldijen, bij deze organisatie voor hunne rangen bepaald, worden mits deze, bij het genot van die hoogere tractementen en soldijen gehandhaafd, zoolang zij in hunne tegenwoordige betrekkingen zullen verblijven.

Art. 16. De bij deze organisatie toegestane hoogere tractementen en soldijen, zullen ingaan op den 1sten April aanstaande.

Lita. D.

FORMATIE van een Regiment Kavallerie, bestaande uit 4 eskadrons.

	Sterkte.	Paard.	Getal dagen regtgevende op soldij.	TRACTEMENTEN EN SOLDIEN.							
				Tractementen in het jaar.	Soldijen per dag.	Totaal.					
STAF VAN HET REGIMENT.											
Kolonel	1	3		f 4500 00		f 4500 00					
Luit.-Kolonel	2	3		3400 00		3400 00					
Majors	2	6		3000 00		6000 00					
Adjudanten { 1ste Luitenant	1	2		1600 00		1600 00					
{ 2de Luitenant	1	2		1400 00		1400 00					
2de Luitenant-pikeur	1	1		1200 00		1200 00					
Kwartierm. { Kapitein (1)	1	1		1600 00		1600 00					
{ 2e Luitenant	1	1		800 00		800 00					
Administrateur van Kleeding	1					Memor.					
Officiëren van gezondheid. (2)		3				Memor.					
Paarden-arts	1	1		1000 00		1000 00					
Adjunct-Paarden-arts	1	1		700 00		700 00					
Adjutant-onder-officier		1	365		1 10	401 50					
Standaarddrager met rang van adjudant-officier		1	365		1 10	401 50					
Onder-pikeur met rang van adjudant-officier		1	365		1 10	401 50					
Staf-trompetter		1	365		0 85	310 25					
Meester-kleedermaker		1	365		0 55	127 75					
" laarzenmaker		1	365		0 35	127 75					
" zadelmaker		1	365		0 55	127 75					
" zwaardveger		1	365		0 45	164 25					
Vier Eskadrons.											
Ritmeesters-kommandant	4	8		2400 00		9600 00					
Ritmeesters	4	8		2000 00		8000 00					
1e Luitenants	8	16		1400 00		11200 00					
2e Luitenants	8	16		1200 00		9600 00					
Opperwachmeesters		4	1460		1 05	1533 00					
Wachtmeesters		32	11680		0 85	8928 00					
Fouriers		8	2920		0 55	2482 00					
Korporaals		48	17520		0 45	7884 00					
Trompetters		16	5840		0 65	3796 00					
Hoefsmeden		8	2920		0 35	1022 00					
Vrijwilligers		448	163520		0 35	57232 00					
Kavalleristen. Loteeligen.	}	}	}	}	}	}					
							c maand. o. de wap. 40	400			
							1 maand id. 40	200			
							met groot verlof. 80		8520		0 27 ²
in reserve 40											
Totaal	36	772	72	520	217300	f 148882 25					

(1) Wegens 15 of 20jarige dienst in dien rang, respectievelijk eene toelage van f 200 of f 400 's jaars.

(2) Het vereischt getal officieren van gezondheid zal bij het regiment, naar gelang der behoefte worden gedetacheerd; voor zooveel dezelve bereden zijn, zullen zij respectievelijk als zoodanig een ration fourrage genieten.

FORMATIE VAN DEN STAF DER KAVALLERIE.

GETAL.	RANGEN EN BETREKKINGEN.	TRAC- TEMENTEN		Aanmerkingen
		f	00	
1	Luitenant-Generaal, Opperbevelh.	f 8000	00	
2	Generaal-majours, Kommandanten van Brigades, ad f 5500.	11000	00	
1	Ritmeester, Adjudant van den Opperbevelhebber.	2400	00	
2	Eerste Luitenant, Adjudanten van de Komm. der Brig., ad f 1400. .	2800	00	
6	TOTAAL	f 24,200	00	

FORMATIE VAN EEN ESKADRON KAVALLERIE.

	Officieren.	Vrijwilligers.	LOTELINGEN.				PAARDEN	
			Onder de wapenen.		Met verlof.	Reserve.	Van Officieren.	Der Troepen.
			zes maand.	eene maand.				
Ritmeest.-komm.	1	»	»	»	»	»	2	»
Ritmeester. . .	1	»	»	»	»	»	2	»
1e Luitnants. .	2	»	»	»	»	»	4	»
2e Luitnants. .	2	»	»	»	»	»	4	»
Opper-wachtm. .	»	1	»	»	»	»	1	»
Wachtmeester. .	»	8	»	»	»	»	8	»
Fouriers. . . .	»	2	»	»	»	»	2	»
Korporaals. . .	»	12	»	»	»	»	12	»
Trompetters. . .	»	4	»	»	»	»	4	»
Hoefsmeden. . .	»	2	»	»	»	»	2	»
Kavalleristen. .	»	112	10	10	20	10	»	100
			10	10	20	10		
	6	141	50				12	129

WIJ WILLEM II, ENZ. (5 Maart 1841, n°. 90.)

Willende bepalingen vaststellen om het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt op den voet van vrede te brengen.

Gelet op de voordragt van Onzen Directeur-Generaal van Oorlog van den 1sten dezer, litt. H²;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt bij de korpsen, hospitalen en garnizoenen, op den voet van vrede, wordt, te rekenen van en met den 1sten April aanstaande, zoo met opzigt tot de benaming der betrekkingen, het aantal derzelve, en de rangen waaraan dezelve zijn geassimileerd, als ten aanzien van de jaarlijksche tractementen en toelagen, daaraan verbonden, vastgesteld, zoodanig als het een en ander in den staat, bij het tegenwoordig besluit gevoegd, is aangewezen.

Art. 2. De verhoogde tractementen, welke aan de officieren van gezondheid der 1ste klasse, voor 20 en 10 jaren dienst in dien rang zijn toegekend, zullen met den dag waarop de bepalingen, in het tegenwoordig besluit vervat, in werking worden gesteld, geheel ophouden.

Art. 3. Eveneens komt met dat tijdstip te vervallen, de jaarlijksche toelage van f 800, toegekend aan den eersten officier van gezondheid, die met het toezigt over de werkzaamheden en de verantwoording van 's Rijks magazijn van geneesmiddelen is belast, mitsgaders die van f 100, in het genot waarvan zich de apothekers van de 5de klasse bevinden, die in eene plaats met de dienst der pharmacie en chef belast zijn.

Art. 4. De toelage, enz.

Art. 5. De apothekers, enz.

Art. 6. De traktementen van de militaire geneeskundigen, die bij de korpsen dienst doen, zullen ook daarbij uitbetaald en op monsterrollen derzelve berekend worden.

Art. 7. Bij ampliatie en alteratie, zoo van de bepalingen vervat in het reglement op de pensioenen en gagementen der landmagt, vastgesteld bij het besluit van den 21sten Februarij 1837 (Staatsblad n°. 4), als van die voorkomende in het besluit van den 8sten November 1837, n°. 87, wordt bij deze, aan de betrekkingen van *Inspecteur van de Geneeskundige dienst by de landmagt*, en van *eersten officier van gezondheid der 1ste en 2de klasse* het pensioen toegekend, overeenkomstig de militaire rangen, waaraan die betrekkingen respectivelijk zijn geassimileerd.

Art. 8. Met intrekking van de daaromtrent tot heden toe bestaande vergunning, wordt aan de militaire geneeskundigen, voor zoo lang zij in active dienst zijn, het uitoefenen van de burgerpraktijk uitdrukkelijk verboden. — Wordende mitsdien de bepaling vastgesteld in art. 54 van het besluit van den 20sten Maart 1817, litt. N, n°. 74, welke voorloopig was geschorst, op nieuw van kracht verklaard, met dien verstande evenwel en met wijziging in zoo verre, dat de militaire geneeskundige, geene consultatie of belangrijke heekkundige operatiën bij de ingezetenen zal mogen waarnemen, dan alleen in de gevallen, dat hij daartoe door den burgerlijken genees- of heekkundige zelve geroepen wordt. Het recept of voorschrijf, hetwelk de uitkomst is van de gehouden consultatie, zal steeds door den burgerlijken geneeskundigen worden opgemaakt en geschreven.

Art. 9. De rangen van inspecteur en van eerste officieren van gezondheid, zullen gegeven worden naar keuze en niet naar ouderdom van dienst, en zal deze keuze alleen gegrond zijn op wetenschappelijke verdiensten en personele hoedanigheden. Zullende overigens de wijze van bevordering van het verdere personeel van de geneeskundige dienst, op voorstel van het Departement van Oorlog, nader door Ons worden geregeld.

STAAT, aanwyzende de betrekkingen, rangen, getal, tractementen en toelagen van het personeel der geneeskundige dienst van de landmagt op den voet van vrede.

BETREKKING.	Rang waaraan de betrekking is geassimileerd.	Tractementen en Toelagen.			Aanmerkingen.	
		Getal.	Tractementen.	Toelagen.		TOTAAL.
Inspecteur-generaal.	Generaal-majoor.	1	f 4600	»	f 4600	f 900 Toelage boven het uitgetrokken tractement, wordt door het dep. van marine en koloniën betaald.
Inspecteur.	Kolonel.	1	4000	»	4000	
Eerste officieren van gezondheid.	1e kl. Luitenant-kolonel.	2	3000	»	6000	
	2e kl. Majoor.	4	2600	»	10400	
Officieren van gezondheid.	1e kl. Kapitein.	6	2400	»	14400	
	2e kl. 1e luitenant.	6	2000	»	12000	
Apothekers.	3e kl. 2e luitenant.	60	1600	»	9600	
	1e kl. Kapitein.	60	1000	»	60000	
Paarden-artsen.	2e kl. 1e luitenant.	60	800	»	48000	
	3e kl. 2e luitenant.	1	1600	»	1600	
Adjunct-paarden-artsen.	1e kl. Kapitein.	13	900	600	12300	
	2e kl. 2e luitenant.	13	600	»	7800	
Kweekelingen.	1e kl. »	9	1000	»	9000	
	2e kl. »	9	700	»	6300	
TOTAAL	1e kl. »	6	300	»	1800	
	2e kl. »	16	200	»	3200	
TOTAAL		213			f 211000	

WIJ WILLEM II, ENZ. (27 Maart 1841, n°. 85.)

Willende bepalingen vaststellen om het leger op den voet van vrede te brengen en hetzelfde dienovereenkomstig te organiseren, tevens met het bepaald doel om de uitgaven der schatkist voor het tegenwoordige, zoo veel mogelijk te verminderen.

Gezien de voordragt van Onzen Directeur-Generaal van Oorlog, van den 27sten dezer, kabinet lett. R⁴, betrekkelijk eene organisatie in dien geest van den generalen staf van het leger. Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De generalen staf van het leger zal voortaan zamengesteld zijn uit een generaal-majoor en uit zooveel hoofd- en verdere officieren, als op de aan dit besluit gehechte tabel is omschreven, terwijl aan de daarbij vermelde rangen de tractementen worden toegekend, op dien staat achter ieder derzelve uitgetrokken.

Art. 2. De kapiteins bij den generalen staf zullen voortaan, alleen wat hunne tractementen betreft, in drie klassen verdeeld zijn.

Art. 5. De officieren van den generalen staf zullen, te rekenen met den 16den April eerstkomende, de fourrage genie-

ten, zoodanig als die voor de officieren van hunne rangen, bij het wapen der kavallerie is vastgesteld. — Daarentegen worden, te rekenen met opgemelden datum, gesupprimeerd de extra rations fourrage, welke door de officieren van gemelden staf, op grond van art. 22 van het besluit van den 18den Februarij 1815, n°. 108, in verband met art. 7 van het besluit van den 25sten April 1820, n°. 53, tot dusver worden genoten.

FORMATIE VAN DEN GENERALEN STAF.

RANGEN.	Getal.	TRACTEMENTEN		Aanmerkingen.	
		per graad.	Totaal.		
Generaal-Majoor.	1	f 5500	» f 5500	»	
Kolonels.	2	4500	» 9000	»	
Luitenant-Kolonels.	4	3400	» 13600	»	
Majors.	4	3000	» 12000	»	
Kapiteins {	der 1ste klasse.	4	2400	» 9600	»
	» 2de klasse.	4	2000	» 8000	»
	» 3de klasse.	4	1600	» 6400	»
Eerste Luitenants.	10	1400	» 14000	»	
		TOTAAL f 78100		»	

BATAILLON MINEURS EN SAPPEURS.

Formatie van eene compagnie.

	Officieren.	Vrijwilligers.	LOTELINGEN.			
			Onder de wapenen.		Met verlof.	Reserve.
			Zes maand.	Eene maand.		
Kapitein.	1	»	»	»	»	»
1ste Luitenant.	3	»	»	»	»	»
2de Luitenant.	»	»	»	»	»	»
Sergeant-Majoor.	»	1	»	»	»	»
Sergeanten.	»	6	»	»	»	»
Fourier.	»	1	»	»	»	»
Korporaals.	»	8	»	»	»	»
Tamboers.	»	2	»	»	»	»
Mineurs {	der 1ste klasse.	»	30	»	»	»
	» 2e »	»	15	15	15	30 15
		15		15	30 15	
		93	75			

NOTA. Deze kompanies-formatie behoort bij de Tabel lit. C, (formatie van het bataillon mineurs en sappeurs.)

BIJLAGE XII.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIREN SPECTATOR, 9de DEEL, N°. 12.

(Maand Junij, 1841.)

LAATSTE BENOEMINGEN, OVERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

BENOEMD:

Bij den gen. staf: tot kol., de luit.-kol. W. Roloff. Tot maj.: de kap^s. der 1ste kl. J. J. de Moulin en J. H. Hooft van Iddekinge. Tot kap^s. der 1ste kl.: de kap^s. der 2de kl. J. G. T. V. Bon de Constant Rebecque en de Bon D. Tindal. Tot kap^s. der 2de kl.: de kap^s. der 5de kl. L. J. E. De Moulin en C. J. J. Goffin. Tot kap^s. der 5de kl.: de 1ste luit^s. D. W. F. Pichot en J. R. C. de Suarz. Bij het wap. der inf. in Oost-Indie: tot kol., de gep. kol. B. Sollewijn. Bij de vereenigde mil. geneesk. dienst der land- en zeemagt in Oost-Indie: tot offic^s. van gez. van de 5de kl.: de heeren J. Ansljn, J. H. Bruinis, L. Lindmann en J. Hartzfeld. Tot maj.: de kap. J. Vorstenbosch, van het 1ste reg. inf., gedetacheerd bij het alg. depôt der landm. n°. 55.

Verplaatsingen.

Bij den gen. staf: de 1ste luit. J. W. H. Le Clercq, van het 2de reg. art. De 1ste luit. L. J. van Motz, van het 1ste reg. art., en de 1ste luit.-ing. W. F. K. George. Bij het wap. der inf. in Oost-Indie: de 2de luit^s. C. A. F. W. Wollweber, van het reg. jag., W. L. Bollaertz, van het 2de reg. inf., F. van Ketwich, van het 7de reg. inf. Bij de Oost-Indische art.: de 2de luit. F. van Capellen, van het korps rijd. art.

Bij het dep. van oorl. gedetacheerd: de kap. der 5de kl. Kraijenhoff van de Leur, van het 5de reg. art.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit. J. W. H. Le Clercq, van den gen. staf, uit de betr. van adj. van den komm. der K. M. Akademie. De 1ste luit. M. de Crombrugghe, van het 5de reg. ligte drag., onder toekenning van den rang van ritm. De 1ste luit. A. van der Vlies, van het 5de reg. art., onder toekenning van den rang van kap. De offic. van gez. der 5de kl. J. T. Nieuwenhuizen, dienstdoende bij 's Rijks hospitaal te Utrecht. De tijd. adjunct-paard-arts T. Hasenbalg, van 2de reg. lans.

Gepensioneerd.

De voorm. eerste offic. van gez. A. G. van Onsenoort. De maj. J. Vorstenbosch, van het 1ste reg. inf., gedet. bij het algem. depôt der landm. n°. 55. De kap. met den tit. rang van maj., zonder bezwaar van 's Rijks schatkist, A. J. Westeneng, dir. bij 's Rijks hospitaal te Utrecht, in welke laatst-gemelde betrekking hij voor het tegenwoordige wordt gehandhaafd. De kap. Jonkh. J. C. de Mauregnault, van het 2de reg. art., onder toekenning van den rang van maj. De kap. F. Jenny, van de garn.-troepen te Hoorn. De luit.-kol. op non-act. Carteret, met toekenning van den rang van kolonel.

Overleden.

De 2de luit. P. C. van Groin, van het 1ste reg. art. De 1ste luit. J. A. F. Meeuwes, van het 2de reg. inf.

